

Laitilan Pyhän Mikaelin kirkon remontti 2025–2026

Raportti

kaikille avoimen kyselyn tuloksista

22.02.2025
Juha Kylänpää

SISÄLLYS

	sivu
1. Aluksi	4
2. Kyselyn toteuttaminen	5
3. Kyselylomake	6
4. Vastaajat	7
4.1. Vastaajat ikäluokittain	8
4.2. Osallistumisaktiivisuus Laitilan seurakunnan toimintaan	
4.3. Pyhän Mikaelin kirkossa olen viimeksi ollut	10
5. Raportin lukemisesta	
6. Mitä Laitilan kirkko minulle merkitsee?	11
6.1. Rakennus	
6.2. Kotikirkko	
6.3. Pyhyys, rauha, turvallisuus, hiljentyminen	
6.4. Elämänhistoria	12
6.5. Kirkolliset toimitukset	
6.6. Tärkeä, rakas	
6.7. Pelottava, ärsyttävä	
6.8. Muut	
6.9. Työntekijöiden vastaukset	
7. Kirkon remontilta odotan	
7.1. Varovaisuus muutoksissa	
7.2. Korjaukset	13
7.3. Konkreettiset kohteet	
7.4. Käyttömahdollisuudet ja toiminta	
7.5. Laatutaso	14
7.6. Pitkäikäisyys	
7.7. Uudistukset	
7.8. Muut	
7.9. Tyhjät	
7.10. Työntekijöiden vastaukset	
8. Kirkon remontissa pelkään	15
8.1. Isot muutokset	
8.2. Liika modernisointi	
8.3. Laatuseikat	16
8.4. Raha-asiat	
8.5. Viivästyminen	17
8.6. Jääminen vanhaan	
8.7. Joku muu pelko	
8.8. En mitään	
8.9. Tyhjät	
9. Mitä kirkossa pitäisi muuttaa?	
9.1. Esteettömyys	18
9.2. Valaistus	
9.3. Lämmitys	
9.4. Äänentoisto	
9.5. Näkyvyys	19
9.6. Lattia	

9.7. Urkuparven portaat	19
9.9. Muut	20
10. Mitä kirkossa ei saisi muuttaa?	
10.1. Penkit	
10.2. Kattomaalaukset	22
10.3. Saarnatuoli	
10.4. Alttarialue	
10.5. ”Seinillä olevat asiat”	
10.6. Kattokruunut	
10.7. Urkuparvi ja urut	
10.8. Krusifiksi	
10.9. Vanhat seinäpinnat	
10.10. Alttaritaulu	
10.11. Muut	
11. Mitä puuttuvaa kirkkoon pitäisi saada?	23
11.1. Vessat	
11.2. Lasten jumalanpalvelustila	
11.3. Madonna-patsas	24
11.4. Kahvio	
11.5. Sakastiin	25
11.6. Säilytystilaa	
11.7. Muita ideoita	
12. Mitä kirkosta pitäisi poistaa?	26
13. Lisäksi haluan sanoa kirkon remontista	27
13.1. Myönteinen palaute ja kannustus	
13.2. Toimintaohjeita ja muita neuvoja	
13.3. Toiveita ja kysymyksiä	28
13.4. Lopputuloksesta	
13.5. Muut	
14. Kirkon välittömässä läheisyydessä kulkemisesta ja muusta haluan sanoa	29
14.1. Myönteistä	
14.2. Liikenneturvallisuus	
14.3. Esteettömyys ja helppokulkuisuus	
14.4. Pysäköinti	30
14.5. Rakennuksen turvallisuus	
14.6. Remontin aikainen toiminta	
14.7. Talvi	31
14.8. Julkisivu- ja ulkovalaistus	
14.9. Muut	
15. Johtopäätökset	32
16. Siunatuksi lopuksi	35

Liite 1 Irtaimistoon ja toimintamahdollisuuksiin liittyvät toiveet

1. ALUKSI

Laitilan seurakunta teetti joulukuussa 2024 – tammikuussa 2025 kyselyn, jolla kerättiin näkökulmia pohjustukseksi Pyhän Mikaelin kirkon remontin suunnitteluun. Tämä raportti esittelee kyselyn tulokset. Kari Penttinen hoiti kyselylomakkeen nettiin ja välitti vastaukset raportin laatijalle. Seija Koskinen vastasi mainonnasta kaapeli-tv:ssä ja seurakunnan nettikanavilla. Kiitos molemmille!

Vastauksia saatiin hyvin. Mielenkiintoinen ilmiö on vastausten luonteen muuttuminen kyselyn kuluessa. Alkupuolella on enimmäkseen lyhyitä kommentteja, joissa otetaan kantaa konkreettisiin asioihin tyyliin: *”Ei tuoleja penkkien tilalle”*. Loppupuolella parin viikon aikana kasvaa perusteltujen kommenttien määrä sekä perustelujen pituus ja perinpohjaisuus. Kahdessa loppupuolella tullessa vastauksessa mainitaan käydyn Liedon uusitus kirkkoon ennen vastaamista. Vastausten näkökulma painottuu tulevaisuuteen enemmän kuin alkupuolen vastauksissa.

Kaksi vastaajaa pohtii asiaa syvemmin. Heistä toisen ajatukset tuon tähän:

”Ennen suunnittelun aloittamista tulisi kirkastaa ajatus siitä, mitä seurakunnan toiminnan toivotaan olevan seuraavina vuosikymmeninä, ja minkälaisia tiloja siihen tarvitaan. Kirkon remontilla on mahdollisuus vastata näihin tarpeisiin.

Yksi seurakuntaa vahvistava tekijä on yhteisöllisyys. Se, että ihmiset tapaavat toisiaan, tutustuvat, tuntevat olevansa tervetulleita ja kuuluvansa joukkoon. Suosituissa Sanan ja laulun illoissa ja joissakin muissakin yksittäisissä tilaisuuksissa oli seurakuntatalon aikaan yli 100 henkeä. Niissä juotiin kahvit, seurusteltiin, hiljennettiin sanan äärelle ja laulettiin yhdessä. Tällä hetkellä seurakunnalta puuttuu näihin sopiva isompi tila. Jumalanpalvelus kirkossa rakentaa omaa uskoa, mutta ei yhteisöä. Vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ei synny, jos ihmiset katsovat virtuaalilähetyksiä kotona omilta laitteiltaan tai kirkossa katselevat toistensa niskoja, ja lähtevät sitten kotiin.

Voisiko kirkko olla paikka, jossa on matala kynnyksen kohdata monella tavalla ja monen asian äärellä? Jumalanpalvelusten, konserttien sekä häiden ja hautajaisten lisäksi: kirkkokahvit, raamattupiirit, Sanan ja laulun illat, raamattuluennot ja -kurssit keskusteluineen, kuorojen harjoitukset, maahanmuuttajaillat, erilaiset hartaudet ja seurat, naistenpiirit, miestenpiirit...

Joihinkin tapahtumiin voisi ehkä joskus liittää myös ehtoollisen. Voisiko kirkossa tarjota omia tapahtumia myös nuorille ja lapsille? Voisiko kirkossa olla tiettyinä aikoina avoimin ovin tarjolla kahvia ja tavattavissa vaihtuvasti kirkon työntekijöitä niin, että kuka tahansa voisi poiketa juttusille (myös matalan kynnyksen sielunhoitokeskusteluun)?

Jumalanpalveluksen yhteydessä lapsille (ehkä osittain) omaa toimintaa itsenäisesti tai ohjattuna. Kirkon takaosa voisi olla tila monenlaiselle kohtaamiselle, jossa peruskalusteet voidaan laittaa kulloinkin sopivaan järjestykseen, ja osa siirtää välillä pois. Tästä näkökulmasta olen vastannut.”

Kyselylomakkeen johdanto-osassa kerrottiin varsin seikkaperäisesti syyt, miksi remonttiin pitää ryhtyä. Siinä kohdassa olisi ollut hyvä myös muistuttaa, että kirkko korjataan seuraavaa puolta vuosisataa ja sen tuomia tarpeita varten. Tämä olisi saattanut saada ainakin osan vastaajista miettimään vastaustaan hieman enemmän tulevaisuuden ja käytön kannalta välittömän tunnereaktion sijaan.

2. KYSELYN TOTEUTTAMINEN

Kokouksessaan 19.11.2024 Laitilan seurakunnan johtoryhmä päätti teettää avoimen kyselyn, jossa kuka tahansa, mutta tietysti ensisijaisesti seurakuntalaiset voivat ottaa kantaa kirkon remontiin ja siihen liittyviin mahdollisiin muutostöihin. Kyselyn toteuttajaksi kutsuttiin Juha Kylänpää.

Kyselylomake hyväksyttiin 17.12.2024 palaverissa, jossa johtoryhmän lisäksi oli mukana projektipäällikkö Tapio Hatulainen. Kysely sovittiin tehtäväksi nettikyselyksi, mutta mahdollisuus vastata myös paperilla todettiin välttämättömäksi. Kannustimeksi päätettiin liittää kyselyyn mahdollisuus osallistua arvontaan, jossa yhteystietonsa antaneiden vastaajien kesken arvotaan kolme 20 euron lahjakorttia Tiihosen kahvilaan.

Nettilomake avattiin 19.12.2024. Paperilomakkeita vietiin 20.12.2024 tarjolle kirjastoon ja Tiihosen kahvilaan. Kirjastoautossa lomakkeita oli tarjolla 7.1.2025 alkaen sen aloittaessa liikennöintinsä juhlakauden tauon jälkeen.

Kirkossa oli 15.–16.1.2025 klo 13–14 ja 17–19 päivystys, jonka aikana oli tarjolla apu paperilomakkeen täyttämiseen.

Seurakunnan työntekijöiden joululomat kapeuttivat alkuun mahdollisuuksia markkinoida kyselyä. Se ehti kuitenkin mukaan 20.12.2024 alkaen jaossa olleeseen seurakunnan Tammikuun ohjelma-lehtiseen. Kyselyn tekijä mainosti sitä ennen joulua Facebookissa omassa profiilissaan sekä ryhmässä ”Laitila - kukoaskela erel”. Laitilan Sanomat julkaisi remontista koko aukeaman jutun sekä puffin 3.1.2025.

Lomien jälkeen alettiin seurakunnan Facebook-profiilissa ja kaapeli-tv:ssä seurakunnan kanavalla julkaista mainoksia, joissa kärkenä olivat erilaiset muutokset, joita remontissa voitaisiin tehdä. Kyselystä tehty mainosvideo julkaistiin 24.1. seurakunnan Facebook-profiilissa ja Instagram-tilillä. Kaapelikanavalla se tuli 27.–31.1. joka päivä.

Paperijulisteet olivat Kirkkokodin ja kirkon ulkoilmoitustauluilla, Kirkkokodissa sekä lapsityön tilojen ja Seurakuntakodin ulko-ovissa.

Laitilan Sanomat julkaisi tammikuun aikana kaksi lyhyttä juttua, ns. tumppeja, joissa selvitettiin lyhyesti jotain vastauksissa esille tullutta asiaa ja markkinoitiin kyselyä.

Iltapäiväkerholaiset kävivät tutustumassa kirkkoon ja täyttivät myöhemmin paperilomakkeen ohjaajiensa avustuksella.

Kysely sulkeutui 31.1.2025. Vastauksia saatiin 260, joista 28 paperilla. Paperivastauksista 15 tuli iltapäiväkerholaisilta, kahdeksan kirkossa järjestettyjen päivystysten kautta. Viisi vastaajaa oli jättänyt vain taustatietonsa, kolme ei niitäkään, joten analysointikelpoisia lomakkeita kertyi 252.

Vastausten määrä oli ilahduttavan suuri ja antoi hyvän pohjan raportin laatimiselle.

3. KYSELYLOMAKE

Lomakkeella kysyttiin ensin eräitä taustatietoja, jotta nähtäisiin, onko eri taustaryhmillä toisistaan eroavia näkemyksiä ja jos on, niin millaisia. Tietoja oli mahdollista käyttää myös painoarvon määrittelylle eri ryhmien vastauksiin.

Taustatiedot pyydettiin vaihtoehtoina, jotka olivat seuraavat:

Olen seurakunnan työntekijä
Laitilan seurakunnan jäsen
en kumpikaan näistä

Olen alakouluikäinen tai nuorempi
yläkoulu-amis-lukioikäinen
nuori aikuinen
keski-ikäinen
eläkeikäinen

Olen osallistunut Laitilan seurakunnan johonkin toimintaan (ei välttämättä kirkossa)
en koskaan
erittäin harvoin
korkeintaan pari kertaa vuodessa
silloin tällöin
lähes joka viikko

Paikan päällä Pyhän Mikaelin kirkossa olen viimeksi osallistunut johonkin tapahtumaan
alle kuukausi sitten
alle vuosi sitten
1–5 vuotta sitten
yli viisi vuotta sitten

Mikä tapahtuma se oli?

tavallinen sanajumalanpalvelus
tavallinen messu (eli ehtoollisjumalanpalvelus)
muu sanajumalanpalvelus tai messu (jouluaton hartaus, lastenkirkko tms)
hautausmaansiunaaminen
avioliittoon vihkiminen
kaste
konsertti
muu, mikä

Lomakkeen valmisteluvaiheessa todettiin välttämättömäksi kysyä ajatukset ja mielipiteet avoimin kysymyksin. Antamalla valmiit vastausvaihtoehdot olisi vastausten analysointi ollut erittäin paljon helpompaa, mutta olisimme saaneet vain itse keksimiämme vastauksia niihin rajattuihin kysymyksiin, jotka olisimme osanneet esittää. Vastaajakaan ei välttämättä olisi löytänyt vaihtoehtoista itselleen sopivaa.

Mielipiteitä ja ajatuksia koskevat kysymykset olivat seuraavat:

Mitä Laitilan Pyhän Mikaelin kirkko minulle merkitsee?

Kirkon remontilta odotan

Kirkon remontissa pelkään

Mitä kirkossa pitäisi muuttaa?

Mitä kirkossa ei saa muuttaa?

Mitä puuttuvaa kirkkoon pitäisi saada?

Mitä kirkosta pitäisi poistaa?

Lisäksi haluan sanoa kirkon remontista:

Kirkon välittömässä läheisyydessä kulkemisesta ja muusta haluan sanoa:

4. VASTAAJAT

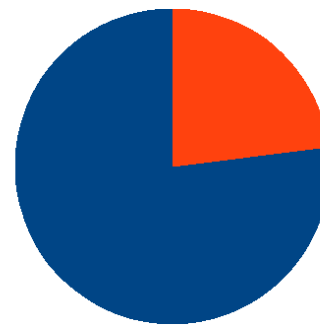
Kyselyyn vastasi 252 henkilöä, joista 21 työntekijää, 179 seurakunnan jäsentä (2,9% kaikista) ja 52 heitä, jotka eivät kuulu näihin kumpaankaan viiteryhmään. Raportin laskelmissa on mukana 231 ei-työntekijän vastaukset.

Heistä 77% on seurakunnan jäseniä, 23% muita.

Raportin kappaleissa käsitellään jäsenten ja muiden vastaukset omana kokonaisuutenaan, työntekijöiden vastaukset omanaan.

Selkeyssyistä viiteryhmien nimissä käytetään isoja alkukirjaimia: Jäsenet ja Muut

■ Jäsen
■ Muut

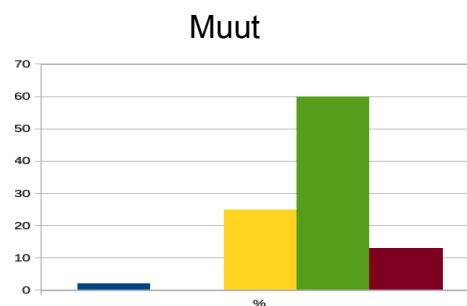
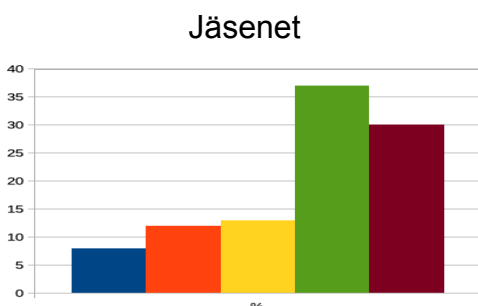

Kyselylomake oli auki reilusti yli kuukauden. Viidenkymmenen vastaajan raja ylittyi 10. vuorokauden kohdalla avaamisesta. Viimeisten 50 vastauksen saamiseen meni aikaa 12 vuorokautta.

Mielenkiintoinen ero näkyy Jäsenten ja Muiden välillä vastausten ajoittumisessa. Alkupään 50 vastaajan joukossa Muita on 24%, loppupään viidestäkymmenestä 6%. Viiteryhmä Muut siis reagoi selvästi nopeammin kyselyn julkituloon.

4.1. VASTAAJAT IKÄLUOKITTAIN

Alla olevassa pylväikössä näkyy kunkin ikäluokan prosenttiosuus omasta viiteryhmästään.

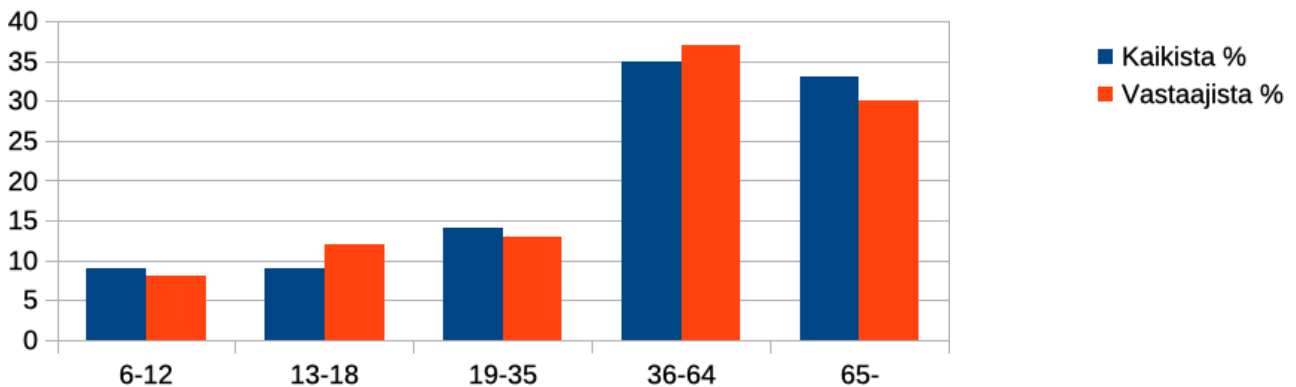
■ alakouluk. tai nuorempi
■ yläk. amis- lukioik.
■ nuori aikuinen
■ keski-ikäinen
■ eläke-ikäinen

Ikäluokkien vastausinnossa näkyy ero viiteryhmiä välillä. Kummassakin ryhmässä eniten on keski-ikäisiä. Jäsenissä toiseksi eniten vastannut ikäluokka on eläkeläiset, Muissa nuoret aikuiset.

Viiteryhmässä Muut ovat nuoret aikuiset ja keski-ikäiset vahvasti ylliedustettuna 85% osuudella.

Kysely ei anna tietoa siitä, keitä viiteryhmä Muut on. Joidenkin vastauksista käy ilmi, että he ovat asuneet ennen Laitilassa, mutta muuttaneet pois. Myös ainakin yksi Laitilassa mökillä käyvä joukosta löytyy. Mukana on kenties laitilalaisia, jotka eivät ole seurakunnan jäseniä. Joku on saattanut vastata kyselyyn ilman mitään suhdetta Laitilaan. Ryhmä voi siis olla hyvinkin hajanainen.

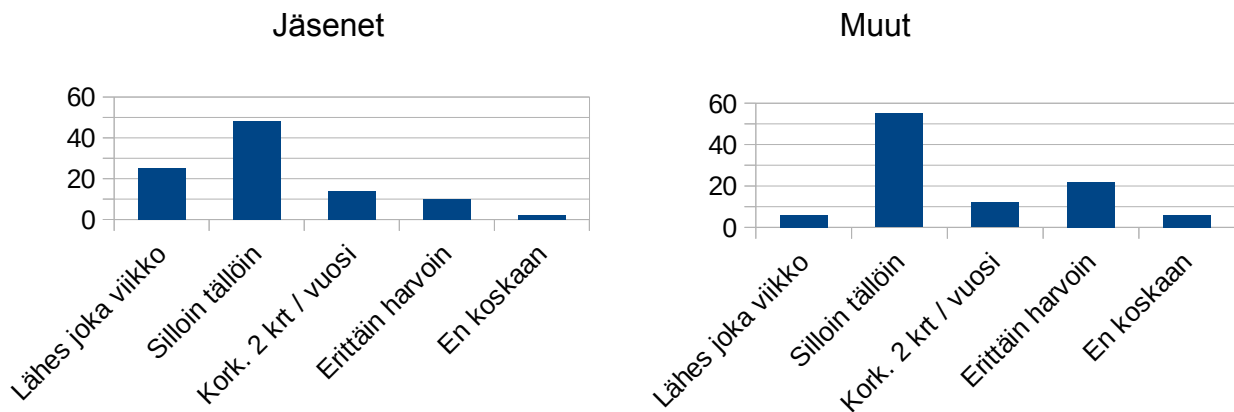
Alla oleva kuvio kertoo Jäsenten ikäryhmien osuudet toisaalta seurakunnan kaikkien jäsenistä, toisaalta vastaajista. Vastaajien ikäjakauma seuraa varsin tarkasti yleistä jakaumaa. Yläkoulu-amis-lukioikäiset ovat neljänneksen ja keski-ikäiset hieman ylliedustettuna, eläkeikäiset 9% aliedustettuina.

4.2. OSALLISTUMISAKTIIVISUUS LAITILAN SEURAKUNNAN TOIMINTAAN

Osallistumisaktiivisuutta mitattiin vaihtoehtovastauksilla kysymykseen ”Olen osallistunut Laitilan seurakunnan johonkin toimintaan (ei välttämättä kirkossa)”... Tarkoituksena oli selvittää vastaajan viimeaikainen osallistumisaktiivisuus. Muotoilu osoittautui epäselväksi poismuuttaneen tilanteessa, koska siitä ei näy, että tarkoitetaan nykyaikaa. Useista vastauksista ilmenee, että vastaajat ovat ymmärtäneet kohdan tarkoittavan aikaa, jolloin he asuivat Laitilassa. Osallistumisaktiivisuuden tiedot viiteryhmä Muut kohdalla ovat epävarmat eikä niitä käytetä vertailuissa.

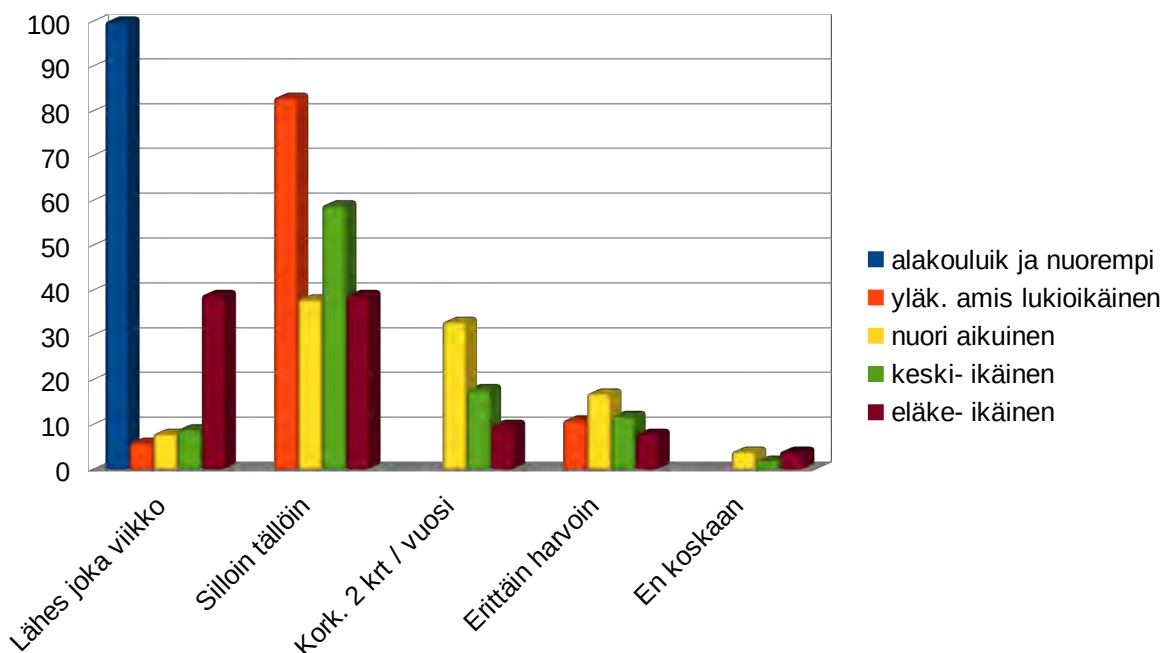
Kuvion pylväät kertovat prosentteina kuhunkin aktiivisuusluokkaan vastanneiden osuuden viiteryhmänsä kaikista vastaajista.

Silloin tällöin osallistuvia on kummassakin ryhmässä eniten. Viiteryhmän Muut kohdalla emme tiedä, mitä aikaa heidän vastauksensa koskee. Joka tapauksessa kuvioista näkyy Jäsenten taajempi aktiivisuus.

Seuraava kuva kertoo, kuinka monta prosenttia Jäsenten kustakin ikäryhmästä osallistuu seurakunnan toimintaan milläkin taajuudella.

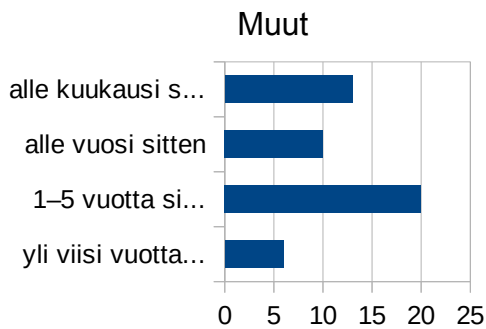
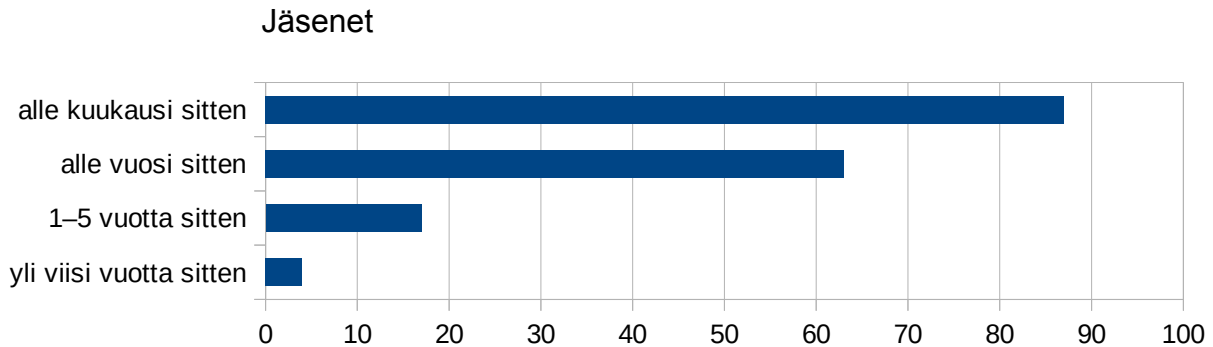
Alakouluikäisten 100% osallistumisen lähes joka viikko selittää se, että ikäluokan kaikki vastaukset tulivat ohjaajien kautta iltpäiväkerhosta eli he ovat seurakunnan iltpäiväkerholaisia. Yläkouluikäiset vastaajat lienevät enimmäkseen rippikoululaisia ja innostajakoulutukseen osallistuvia, joille heidän kokoontumisissaan päästiin kyselyyn osallistumista erityisesti markkinoimaan. Nuorista aikuisista suurin ryhmä on silloin tällöin osallistuvat, 38% ikäluokasta. Keski-ikäisistä vastaajista lähes 2/3 osallistuu toimintaan silloin tällöin. Eläkeikäisistä 39% osallistuu lähes joka viikko, 39% silloin tällöin.

4.3. PYHÄN MIKAELIN KIRKOSSA OLEN VIIMEKSI OLLUT

Kysymys otettiin mukaan, jotta saataisiin arviointipohjaa sille, kuinka tuoreella kokemuksella osallistuja ottaa kantaa kirkkorakennusta koskeviin asioihin.

Alla olevat palkit kertovat kunkin aikarajan mukaiset osallistujamäärät.

Alle kuukausi sitten osallistuneiden osuus kaikista vastaajista on 45%. Määrää nostanee jaksoon sisältyvä joulun aika ja sen suositut tapahtumat.

Kirkossa viimeksi yli viisi vuotta sitten olleiden osuus kaikista vastaajista on 5%. Selvästi näkyy Muiden keskimääräistä pidempi aika viimeisestä vierailusta.

5. RAPORTIN LUKEMISESTA

Raportissa asiat käsitellään lomakkeen kysymysten järjestyksessä niitä lukujen otsakkeina käyttäen. Useat asiat ovat vastauksissa tulleet esille monen eri kysymyksen kohdalla. Niiden käsittely on niputettu ja sijoitettu sen otsakkeen alle, jonne ne asian kannalta parhaiten sopivat. Tästä on maininta asianosaisissa kohdissa.

Lainatut vastaukset on kopioitu raporttiin suoraan, korjaamatta niistä kirjoitusvirheitä ym.

Raportointiosuus pyrkii olemaan puolueeton esitys siitä, mitä on vastattu. Tulleissa mielipiteissä on valtava hajonta. Hyvä esimerkki tästä on peräkkäin saapuneet vastaukset ”tuolit penkkien tilalle–ei tuoleja penkkien tilalle”. Luvussa 16 Johtopäätökset raportin laatija esittää näkemyksensä kyselyn tulosten soveltamisesta suunnitteluun ja korjauksiin.

MIKÄ ON ODOTUSARVO?

Monen kysymyksen kohdalla vastaajaryhmien antamien vastausten määriä verrataan odotusarvoon. Odotusarvo on se määrä vastauksia, joka on kyseisen ryhmän osuus kaikista vastaajista. Kuvitteellinen esimerkki: jos punatukkaisia on kaikista vastaajista neljäsosa, mutta johonkin kysymykseen saman vastauksen antaneista puolet, niin he ovat tuplasti yliedustettuna, eli sitä mieltä kaksi kertaa tavallisemmin kuin muut.

6. MITÄ LAITILAN KIRKKO MINULLE MERKITSEE?

Kysymykseen vastasi 187 osallistujaa eli 81% kaikista. Vastaukset sisällön mukaan luokitellen muodostui seitsemän ryhmää. Ryhmät luokitteluperusteineen esitellään suuruusjärjestyksessä.

6.1. RAKENNUS (58 vastaajaa)

Vastauksissa ei tule esiin henkilökohtaista tunnesuhdetta, vaan kirkko voidaan mainita esim. muodossa *"lapsuuden kirkko"* tai *"synnyinkaupunkini kirkko"*. Kirkosta käytettyjä adjektiiveja ovat sitä yleisellä tasolla kuvaavia, esim. kaunis, arvokas, vanha. Kirkko liitetään Laitilaan sen symbolina ja maisemallisesti merkittävänä. Se mainitaan myös tärkeänä seurakunnan kokoontumispaikkana, mutta ilman henkilökohtaista suhdetta, esimerkiksi: *"Tärkeä seurakunnan kokoontumispaikka, jossa pääsee kuuntelemaan esim. upeita konsertteja. Kaunis rakennus Laitilan keskustassa."*

Viiteryhmässä Muut tämä on suosituin vastaus 37% osuudella. Jäsenissä tämä jäi niukasti jälkeen kotikirkosta 21% osuudella.

Molempien viiteryhmien kaikissa aikuisten ikäluokissa tämä vastaus verrattuna ryhmän muihin vastauksiin on yliedustettuna 2-3 kertaisesti.

6.2. KOTIKIRKKO (50 vastaajaa)

Tähän ryhmään sijoitettiin kaikki ne vastaukset, joissa mukana on sana kotikirkko. Kolme mainitsee sen olevan lapsuuden ajan kotikirkko, joka on merkittävä edelleen. Monissa vastauksissa nousevat esille kotikirkon lisäksi myös kirkolliset toimitukset ja kirkon merkitys itselle suvun ja menneiden polvien kautta. Neljä vastaajaa mainitsee Sanan kuulemisen, ehtoollisen tai jumalanpalveluksen.

Viiteryhmässä Jäsenet tämä on suosituin vastaus 22% osuudella. Muissa tämä on toiseksi suosituin, osuus 19%.

Viiteryhmässä Jäsenet tämä kohta on yliedustettuna noin kaksinkertaisesti, viiteryhmässä Muut noin puolitoistakertaisesti. Eniten, kaksi ja puolikertaisesti, yliedustettuna on Jäsenten ikäluokka keski-ikäiset

6.3. PYHYYS, RAUHA, TURVALLISUUS, HILJENTYMINEN (34 vastaajaa)

Nämä neljä termiä nousivat esille niin, että vastaajista kymmenen mainitsi ainoana rauhan/rauhottumisen, seitsemän turvan/turvallisen, viisi pyhän ja neljä hiljentymisen. Kahdeksassa vastauksessa näistä mainitaan useampi kuin yksi. Kolme vastaajaa syventää näkökulmaa hengelliseen elämään: *"Se on paikka hiljentyä, kuulla Jumalan sanaa, käydä ehtoollisella."* *"Niitä harvoja, ellei jopa ainut paikka missä voin tuntea Jumalan läsnäolon."* *"Se merkitsee paikkaa rauhoittua, vainajien lepopaikkaa ja paikkaa ehtoolliselle."*

Kolmanneksi suosituin vastaus sekä Jäsenissä (osuus 16%) että Muissa (10%).

Tähän kohtaan vastanneiden sekä Jäsenten että Muiden yhteismäärä on odotusarvoa alempi, mutta Jäsenten yläkoulu-amis-lukioikäisiä kohdassa on tuplasti odotusarvo.

6.4. ELÄMÄNHISTORIA (16 vastaajaa)

Vastauksissa kerrotaan pitkä, monipuolinen oleminen tekemisissä kirkkorakennuksen kanssa, ei pelkää kirkolliset toimitukset. Myös suku nousee esille monessa vastauksessa. Esimerkkejä: *"Sukuhautamme sijaitsee siellä. Oma historiaani ja nuoruuttani lähellä asuessani."* *"Kirkko on minulle rakas, sillä olen kasvanut sen parissa esikouluikäisestä aina siihen asti, että muutin muualle opiskelemaan."*

6.5. KIRKOLLISET TOIMITUKSET (10 vastaajaa)

Vastaajat painottavat kirkollisia toimituksia, joissa he ovat olleet joko kohteina (esim. konfirmaatio ja avioliittoon vihkiminen) tai osallistujina (esim. kaste ja hautaansiunaaminen). *"Siellä on ollut elämän tärkeitä tapahtumia. Ripille pääsyjä, Jumalanpalveluksia, häitä, hautajaisia, ym."*

6.6. TÄRKEÄ, RAKAS (8 vastaajaa)

Tämän ryhmä koostuu vastauksista, jotka eivät sisällä muuta kuin jommankumman näistä sanoista. Ainoa pidempi on: *"Hyvin rakas kirkko."*

6.7. PELOTTAVA, ÄRSYTTÄVÄ (2 vastaajaa)

"Se näyttää pelottavalta, koska se on niin korkea"
"Se on vanha ja siellä on ärsyttävää olla. Siellä ei ole mitään tekemistä."

6.8. MUUT (19 vastaajaa)

Ei mitään 1, en tiedä 1, osallistuu striimauksen kautta 1. Osassa vastauksista en onnistunut näkemään yhteyttä kysymykseen. Kysymykseen vastanneiden neljän nuoren vastaukset edustavat hajontaa: *"Emt", "yhteisiä hetkiä", "Hieno paikka, jossa on mukavat työntekijät", "Ei oikeestaan mitään"*.

6.9. TYÖNTEKIJÖIDEN VASTAUKSET (20 vastausta)

Vastauksista kuusi nostaa esille rakennuksen, kuusi työpaikan (joka myös rakas ja ihana) sekä neljä pyhyden, rauhan ja hiljentymisen.

7. KIRKON REMONTILTA ODOTAN

Tähän kysymykseen vastasi 198 osallistujaa eli 86 % kaikista. Ryhmiteltyjen vastausten summa on tätä suurempi, koska monta asiaa sisältäneet vastaukset on purettu ja kukin asia laitettu omaan ryhmäänsä.

7.1. VAROVAISUUS MUUTOKSISSA (58 vastausta, 28% vastauksista)

Lievempi tai voimakkaampi muutosvastaisuus tai -huoli on eniten esille tuleva suhtautuminen kirkon remontiin läpi koko kyselyn. Kokonaisuutta ja jonkinlaista "keskiarvoa" kuvastanevat nämä vastaukset:

"Että yleisilme pysyy samana eli tunnelmallisena. Hyvä että saadaan parannuksia perus juttuihin"

"Päivitystä nykypäivään vanhaa kunnioittaen "

"Vanhan säilyttämisestä nykyajan vaatimukset täyttään"

"Remonttia vanhaa kunnioittaen. Silti uusia ideoita voi olla."

Muutoshuoli on suurinta nuorten aikuisten ja keski-ikäisten keskuudessa. Molemmissa viiteryhmissä näiden ikäryhmien edustajat ovat vähintään kaksinkertaisesti yliedustettuna. Eläkeläiset jäävät selvästi heidän taakseen odotusarvoon nähden noin puolitoistakertaisella määrällä.

7.2. KORJAUKSET (48 vastausta, 23% vastauksista)

Tämän ryhmän muodostavissa vastauksissa odotetaan juuri sitä, mitä remontissa on tarkoitus tehdä, eli korjata viat ja ongelmat.

Joissain vastauksissa sivutaan varovaisuutta muutoksiin. Näiden painopiste on kuitenkin ongelmien korjaamisessa, joten ne on sijoitettu tähän ryhmään.

Remontin toivottavaksi tulokseksi yhdeksän vastaajaa mainitsee kirkon iän pidentymisen, kahdeksan kirkon käytettävyyden jatkumisen ja seitsemän sen saamista nykypäivän vaatimuksia vastaavaksi.

Jäsenet ovat yliedustettuna noin puolitoistakertaisesti, heistä sekä nuoret aikuiset että eläkeläiset noin kaksinkertaisesti. Viiteryhmä Muiden yliedustus on kaksinkertainen.

7.3. KONKREETTISET KOHTEET (38 vastausta, 18% vastauksista)

Suurin osa tähän koottuja odotuksia koskee asioita, jotka käsitellään muussa yhteydessä (esim. esteettömyys, penkit ja vessat). Joitain odotuksia kohdistuu itsestäänselviin rakennusteknisiin asioihin (esim. salaojat). Mainittaviksi jäivät nämä viisi:

ikkunoiden huoltomaalaus ja tiivistys

penkkien alle jaloille tukipuu

led-valot penkin taakse lipan alle avuksi virsikirjan tekstin näkemiseen

pleikkarihuone

"Lattian kivetyksen uusiminen. Nykyinen ei mielestäni sovi kirkkoon."

7.4. KÄYTTÖMAHDOLLISUUDET JA TOIMINTA (20 vastausta, 10% vastauksista)

15 vastaajan odotukset kohdistuvat yleisesti kirkon tilojen toimivuuteen ja siihen, että ne mahdollistaisivat monipuolisen toiminnan. Useassa vastauksessa painotetaan tulevaisuuteen varautumista seurakunnan mahdollisesti menettäessä toimintatilojaan. Jäsenten osalta odotusarvo alittuu hieman muissa ikäryhmissä paitsi eläkeläiset, jossa vastausmäärä ylitti odotusarvon viidenneksellä.

"Kaunista, toimivaa ja kaikille viihtyisää tilaa"

"Kirkon muuttamista tilaksi, joka mahdollistaa sen monipuolisen käytön sekä nyt että 50-60 vuoden kuluttua."

"Rohkeaa otetta, jotta kaunis ja sisintä koskettava kirkko saadaan käyttöön muutenkin kuin kirkonmenoille."

"Ennen kaikkea toimivaa kokoontumistilaa seurakunnalle"

Odotukset koskien lämmitystä, näkyvyyttä, valaistusta ja äänentoistoa nousevat vahvasti esille. Vielä enemmän niitä kuitenkin kommentoidaan kohdassa "Mitä kirkossa pitäisi muuttaa?" Asiallisestikin ne kuuluvat enemmän tuon aiheen alle, joten ne käsitellään siellä.

7.5. LAATUTASO (19 vastausta, 9% vastauksista)

Työn ja lopputuloksen laatutasoon viitataan vastauksissa hyvin yleisellä tasolla: *”että kirkko remontoidaan kunnolla”, ”Ennenkaikkea laatua ja kunnioitusta vanhaa rakennusta kohtaan.”*

Suunnittelijoiden ja tekijöiden asiantuntemus mainitaan kolmessa vastauksessa, ammattitaito kahdessa. Yksi toivoo remontin valmistumista ilman viivytyksiä, yksi ripeää toimintaa ja yksi sitä, että remontille pitää varata aikaa.

7.6. PITKÄIKÄISYYS (9 vastausta, 4% vastauksista)

Aikahaitari odotuksille remontin kirkolle tuomista lisävuosista ulottuu monista vuosista (yksi vastaaja) 50 vuoden (kaksi vastaajaa) kautta satoihin vuosiin (kolme vastaajaa). Muut puhuvat yleisesti kirkon pitkästä olemassaolosta tai palveluajasta tulevaisuudessa.

7.7. UUDISTUKSET (7 vastausta, 3% vastauksista)

Tähän sijoitetut vastaukset esittävät asian hyvin yleisellä tasolla, tarkemmin erittelemättä. Kolme toivoo uudistuksia tai uudistettuja tiloja, kolme nykyaikaistamista, kaksi lisää mukavuutta ja yksi hienompaa.

”Tärkeimmät tavoitteet ovat saavutettavuus, ergonomisuus ja monikäyttöisyys (monenlaiset kirkolliset tilaisuudet, konsertit). Tilan tulee palvella ihmisiä mahdollisimman yhdenvertaisesti. Kaikkea osallistumista rajoittavaa pitää voida muuttaa, jos se suinkin on kulttuurihistoriallisten arvojen puolesta mahdollista. Esteettömyydenkään ei tarvitse olla rumaa.”

7.8. MUUT (9 vastausta, 4% vastauksista)

Tänne jääneet ovat sekava joukko: Että kaikki toiveeni toteutuu; Kiitos; Ei odotuksia; Mitä Liedossa ajatellaan.

Tietämättömyys kirkon historiasta ja ymmärtämättömyys tarvittavista korjauksista paljastuu kommentteista, joissa esimerkiksi odotetaan kirkon entisöintiä tai säilyttämistä alkuperäisenä.

7.9. TYHJÄT (45 vastausta, viidesosa kaikista vastaajista))

Tämän kohdan tyhjäksi jättäneistä 34 on jättänyt tyhjäksi myös kohdan ”Kirkon remontissa pelkään”. Yhdeksästä odotukset tyhjäksi jättäneestä, mutta pelkoihin vastanneesta lähes kaikilla oli pelon aiheena liialliset muutokset.

Jäsenistä jokaisen ikäryhmän jättämä tyhjien määrä on yllättävän tarkkaan odotusarvon mukainen. Viiteryhmän Muut tyhjiä vastauksia on odotusarvoon nähden tuplasti.

7.10. TYÖNTEKIJÖIDEN VASTAUKSET (21 vastausta)

Työntekijöiden odotusten painotus eroaa vahvasti toisista vastaajista. Lähes puolet – yhdeksän vastaajaa – odottaa kirkon käyttömahdollisuuksien monipuolistumista. Varovaisuutta muutoksissa sekä korjauksia odottaa kumpaakin viisi vastaajaa. Yksi odottaa korjauksiin laatua. Yhdellä on konkreettinen odotus: *”Helppohoitoisuutta ja kunnan siivouskomeroa”* Siivouskomero sai ei-työntekijöiltäkin muiden kysymysten kohdalla kaksi mainintaa.

8. KIRKON REMONTISSA PELKÄÄN

Tähän vastasi 178 osallistujaa eli 77% kaikista Määrä on selvästi vähemmän kuin kohtaan "Kirkon remontilta odotan" vastanneet.

"Remontissa pelkään"-kysymyksen vastaukset sisältävät paljon samaa kuin "Remontilta odotan"-kohtaan muodostuneessa ryhmässä "Varovaisuutta muutoksissa". Kysymyksen alle syntyi jaottelussa kahdeksan ryhmää, kun oli poistettu ne asiat, jotka käsitellään muissa yhteyksissä (esim. tuolit).

8.1. ISOT MUUTOKSET (58 vastausta, 33% vastauksista)

Lähes puolessa vastauksista (=25) toistuu sana liikaa, liiallinen. Se, mikä sitten on liikaa, määriteltiin vain yhdessä vastauksessa: penkkien poistaminen. Yhdellä vastaajalla liiallisuutta heijastanee kommentti: *"Pilataan kuten Liedon kirkko."*

Pelon kohteena mainitaan myös rajatumpia asioita:

tunnelman muuttuminen (viisi)

vanhan kirkon arvon pilaaminen (kolme)

sähkötoimisen teknologian liiallinen näkyminen (kolme),

pyhyys ei säily (kaksi)

Yhden maininnan saavat: historiallisen tunnelman katoaminen, vanhan kulttuurin näkymättömyys, ei tunnu omalta tutulta kirkolta, arkisempaan suuntaan meneminen, Jumalan kunnioituksen ja arvokkuuden jääminen sivuseikaksi, pyhyyteen tai käytännöllisyyteen sopimattomat muutokset, kattomaalausten poistaminen, lattian purku, alkuperäisten rakenteiden arvostamisen puute, liika digitalisaatio, vanhojen merkittävien asioiden pois vieminen, kirkon muuttuminen yhdistetyksi jumppasaliksi ja ruokalaksi.

Erilaisia ovat vastaukset: *"Olla kirkossa, omissa murheissaan jumalanpalvelussa , jotenkin rauha täytyisi jäädä!"*

"Älyttömyyksiin menoa. Laitilan seurakunnassa on jo riittävästi kaikkea hilipalihippanpaata, josko Kirkko saisi olla jatkossakin Kirkko."

"Tekniikan näkymistä ja keskiaikaisten rakenteiden rikkomista KOSKA kirkko on vanha hengellinen tila, ei tekninen tila."

Remonttipeloissa sekä Jäsenet että Muut ovat yliedustettuna isoja muutoksia pelkäävien ryhmässä. Jäsenten osalta pelot korostuvat yläkoulu-amis-lukioikäisillä ja eläkeläisillä. Edellisten vastauksia on tässä kuusinkertaisesti ja jälkimmäisten kaksinkertaisesti odotusarvoon nähden. Viiteryhmässä Muut keski-ikäisiä on puolitoistakertaisesti odotusarvoon nähden.

Työntekijöiden peloista tähän ryhmään kuuluu seitsemän eli sama prosenttiosuus toisten vastaajien kanssa. *"Tunnelmaa ei saa pilata tarpeettomilla, "välttämättömillä" uudistuksilla. Monitoimisuutta ei tarvita."*

8.2. LIIKA MODERNISOINTI (36 vastausta, 20% vastauksista)

Tämä muutospelkoisuutta edustava vastausten ryhmä on hyvin läheistä sukua edelliselle, mutta muodostui, kun laitettiin yhteen kaikki ne vastaukset, joissa esiintyy sana moderni/modernisointi tai uudenaikainen/uudenaikaisuus.

Vastauksissa sana liika esiintyy peräti 29 kertaa. Muutokset hyväksytään, mutta pelätään kirkon kadottavan vanhan, historiallisen ilmeensä. Useimmat vastaukset viittaavat ylimalkaisesti modernisointiin rajaamatta sitä mitenkään tyyliin: *"Modernia hömpötystä"*.

Seuraavat vastaukset voidaan tulkita kertovan siitä, missä menee liian raja:

"Liian modernia lopputulosta. Esimerkiksi penkit ja valaisimet, urut ja saarnatuoli, seinän pinnat ja rosoisuus olisi kiva säilyttää tai ainakin modernisoida tarkalla harkinnalla."

"Arvokkaan, vanhan rakennuksen ulkonäön nykyaikaistamista. Vanhan kanssa "riitelevää" uutta."

"Kirkosta tulee liian erilainen nykyiseen verrattuna ja nykyaikainen pinnoilta ja materiaaleilta. En tarkoita tekniikkaa."

Kummankin viiteryhmän ikäryhmät ovat odotusarvon mukaisia lukuun ottamatta jäsenten nuoria aikuisia, jotka ovat ylläostettuna kuusinkertaisesti.

Työntekijöistä modernisointia tai uudenaikaisuutta ei mainitse kukaan.

8.3. LAATUSEIKAT (27 vastausta, 15% vastauksista)

Laatuhuolet ilmaistaan pääasiassa yleisellä tasolla: *"Remontin epäonnistumista", "Sinnepäin ratkaisuja. Kerralla tehtäköön kunnolla!", "Tehdään jokin kardinaali virhe."*

Erilaiset täsmällisemmin ilmaistut huolenaiheet ovat (suluissa vastaajien määrä): tekijöiden ammattitaito (8), suunnittelun puutteet (4), meneminen halvimman vaihtoehdon mukaan (3), materiaalivalinnat (2), aikataulun kireys (2), historiallisten osien rikkoutuminen (1), seinämaalausten tuhoaminen (1). Näiden lisäksi yksi vastaaja toteaa: *"Pelkään, että urakan kilpailutusprosessia ei tehdä läpinäkyvästi ja siten, että urakkaan valitaan varmasti toimija, jolta kirkkorakennusten remointi sujuu. Korjaustarpeen kartoitus on myös syytä tehdä huolella, jotta vanhan rakennuksen korjaamisen aikana varmasti esiin tulevat yllätykset olisivat mahdollisimman vähäiset."*

Kaksi vastaajaa on luottavaisemmalla mielellä:

"Uskon, että kaikki tehdään huolellisesti. Tämä kyselykin kertoo osaltaan sitä.", "Uskon että kirkkosali säilyy entisellään ja ammattitaidolla tehdään korjaukset."

Laatuseikoista ovat Muut enemmän huolissaan kuin Jäsenet. Jäsenten määrä jää 10% alle odotusarvon, Muiden ylittää sen puolitoistakertaisesti.

Työntekijöistä kaksi mainitsee laatuun liittyvää.

8.4. RAHA-ASIAT (23 vastausta, 13% vastauksista)

Enin osa vastaajista pelkää ylipäättään hankkeen kalleutta, heistä yksi myös sen aiheuttamaa veron nousua. Viisi pelkää, että budjetti ei pidä ja hinta nousee pilviin. Neljä puolestaan sitä, että rahanpuutteen takia jotain tarpeellista jää remontissa tekemättä.

Raha-asiat eivät remontissa ole pelkojen kärkipäässä. Jäsenissä sellaista osoittaa kaksi kolmasosaa odotusarvosta, Muissa kolme neljäsosaa.

Työntekijöillä raha-asiat nousevat toiseksi yleisimmäksi pelon aiheeksi.

8.5. VIIVÄSTYMINEN (7 vastausta, 4% vastauksista)

Remonttiin kuluvaan aikaan liittyy pelko aikataulun pettämisestä ja remontin viivästyisestä. Yksi pelkää jopa sen jäämistä kesken. Kolme pelkää kirkon olevan poissa käytöstä pitkään.

8.6. JÄÄMINEN VANHAAN (5 vastausta, 3% vastauksista)

Tämä pelon aihe poikkeaa vahvasti yleisestä linjasta. Kolme esimerkkiä vastauksista.

"Että se toteutetaan tavalla, joka rajoittaa kirkon käytön nykyiseen "istu rivissä ja kuuntele"-toimintaan."

"Että tehdään vain minimi ihmisten mielipiteiden pelossa. Kannattaisi satsata kunnolla ja ajatella kirkon käytettävyyttä vuosikymmenien päähän, kun rahat tulevat olemaan tiukilla muiden rakennusten suhteen. Kirkko tulee pysymään viimeisenä seurakunnan paikkana. Vanhaa kunnioittaen voi tehdä monia hyviä ratkaisuja, joita on tehty esimerkiksi Liedossa. Käykää sieltä hakemassa rohkeutta ja inspiraatiota."

"että tehdään kallis, monikäyttöisyyttä mahdollistamaton remontti rakennukseen, jonka käyttö jatkossakin sen tähden on vain muutamia tunteja/ viikko."

8.7. JOKU MUU PELKO (11 vastausta, 6% vastauksista)

Muita pelon aiheita ovat mm: *"että kirkko kaupallistetaan"*

"Edellisessä remontissa tuli jo rumat penkit ja alttarikaide"

"Että sieltä tulee hämähäkkejä"

"Väistötilojen riittävyttä kun iso kirkko suljettu"

"Pelkään, että remontin yhteydessä löytyy isompia ongelmia."

Työntekijöistä kolme mainitsee muun pelon: *"että museovirasto torppaa monta hyvää asiaa, jotka toimisivat käytännössä mutta eivät anna lupaa."*, *"Jotain ikäviä yllätyksiä."*

"Vähemmän penkki tilaa"

8.8. EN MITÄÄN (11 vastausta, 6% vastauksista)

Useimmilla vastaus on lyhyesti *"en mitään"*. Kaksi perustelee vastauksensa: *"Kyllä 2000-luvulla jo pitäisi osata rakentaa ja korjata kunnolla."* *"Luotan ammattinsa osaaviin henkilöihin."*

Työntekijöistä kolme ei pelkää remontissa mitään.

8.9. TYHJÄT (55 vastaajaa)

Pelkoihin jätti vastaamatta noin kolmasosa. Kummassakin viiteryhmassä tyhjiä vastauksia on noin puolitoista kertaa odotusarvo. Jäsenten nuoret aikuiset ja keski-ikäiset ovat tyhjäksi jättämisessä muiden ikäryhmien yläpuolella noin kaksinkertaisella arvolla odotuksiin nähden.

9. MITÄ KIRKOSSA PITÄISI MUUTTAA?

Joka kymmenes vastaaja on kaikkia muutoksia vastaan. Heistä 15 on ilmaissut kantansa kahdella sanalla: ei mitään. Yhdeksän muun kielto sisältää lyhyen lievennyksen ongelmien korjaamisesta.

Kaikkia muutoksia vastustavissa viiteryhmä Muut on yliedustettuna nelinkertaisesti. Myös ikä – ja kenties elämäkokemus - vaikuttaa; vastustaminen vähenee. Yläkoulu-amis-lukioikäiset ovat yliedustettuna lähes nelinkertaisesti, nuoret aikuiset hieman. Keski-ikäisiä ja eläkeikäisiä on runsaasti alle odotusarvon. Osallistumistiheyden mukaisista ryhmistä lähes joka viikko osallistuvia kaiken vastustajissa on vain viidesosa, kaikkia sitä harvemmin osallistuvia yli odotusarvon, erittäin harvoin osallistuvia jopa puolitoistakertaisesti.

9.1. ESTEETTÖMYYS nousi monella esille heti kohdassa ”Mitä kirkon remontilta odotan?”, mutta vielä useammin tässä. Yhteensä esteettömyyden mainitsee tätä sanaa käyttäen 85 vastaajaa, jotka kaikki puoltavat sitä. Heidän lisäksi monet tuovat esille kynnysten aiheuttamat kulkemisen hankaluudet.

”Esteettömyyttä, jotta kaikilla olisi mahdollisuus tulla kirkkoon.”

”Esteettömyys tulee ottaa huomioon remontin kaikissa vaiheissa. Huomioon pitäisi ottaa sekä liikkumiseen että kaikkiin aisteihin liittyvä esteettömyys.”

Yksi miettii, onko seurakunta esteettömyyden tavoitteekseen asettaessaan todella ottanut huomioon, mitä kaikkia muutoksia se vaatii.

Työntekijöistä esteettömyyden mainitsee sanana 12 vastaajaa ja asiana kaksi muuta.

9.2. VALAISTUS on esillä 45 vastauksessa (19% kaikista). Mielipiteiden hajonta on laaja. Siinä missä neljä haluaa säilyttää kirkossa hämärän, hartaan tunnelman, 31 kaipaa kirkkaampaa valaistusta. Viisi esittää että valaistusta voitaisiin säätää portaattomasti, myös valaisimittain eikä vain kaikki yhdessä. Kymmenen vastaajan mielestä nykyiset kynttiläkruunut pitää säilyttää.

Työntekijöistä neljä toivoo parempaa valaistusta, heistä yksi erityisesti eteen, yksi asehuoneeseen ja yksi parvelle.

9.3. LÄMMITYS on huolena yhteensä 41 vastauksessa. Energiatehokkuus ja ympäristöystävällisyys mainitaan neljästi. Ikkunoiden tiivistämistä suosittelee kolme, ovien yksi. Yksi miettii, olisiko erillinen eteinen mahdollinen. Kuuden vastaus on tulkittavissa kannatukseksi lattialämmitykselle, muuten lämmityksen korjaaminen, parantaminen tai kirkon lämpötilan nostaminen mainitaan yleisellä tasolla.

Työntekijöistä neljä haluaa lisää lämpöä, yksi erityisesti asehuoneeseen, jos siellä jatkossakin konfirmoitavat vaihtavat alban päälleen. Kolme vastausta puoltaa lattialämpöä.

9.4. ÄÄNENTOISTO on Laitilan kirkossa ollut ongelma kauan, joskin tilannetta on saatu parannettua viime aikoina. 31 vastaajaa (13% kaikista) haluaa paremman äänentoiston. Aivan omalla linjallaan on vastaaja, jonka mielestä pitäisi poistaa: *”Mikrofonit. Papilla pitää olla sen verran ääntä, että se kantaa ilman kuuloa haittaavia laitteita.”*

Olisi voinut ajatella, että paremman äänentoiston toivojista moni on ollut kirkossa ennen viime aikojen parannuksia. Näin ei kuitenkaan ole. Heistä 18 (58%) on osallistunut kirkossa johonkin tilaisuuteen alle kuukausi sitten ja neljä alle vuosi sitten Yli vuosi sitten osallistuneita on vain kahdeksan (26%). Yhden tieto puuttuu. Vastaajien jakautuminen

ikäluokkiinkaan ei vastaa yleistä oletusta: eläkeläisiä on joukosta vain seitsemän. Keski-ikäiset muodostavat suurimman ryhmän 17 vastaajalla. Nuoria aikuisia on viisi ja yläkouluamis-lukioikäisiä kaksi.

Kirkon äänimaailmaan liittyy kahden vastaajan toteamus, että akustiikkaa pitäisi parantaa.

Työntekijöistä äänentoiston parantamista toivoo viisi, yhden mukaan se on riittävällä tasolla, joskin *"Aina sitä voi tietysti parantaa."* Yksi esittää äänenhallintaa taakse.

9.5. NÄKYVYYS kuoriin ja saarnatuoliin on holvien kannatinpilarien takia laajalti huono tai olematon. Penkkikartan pohjalta tehty istumapaikkojen vertailu kertoo tilanteen:

	näky	ei näy
liturgi alttarilla	118	168
puhuja saarnatuolissa	183	103
kumpikin/kumpikaan	100	186

Ongelman nostaa esille 23 vastaajaa (10% kaikista). Asiaa harmitellaan sekä jumalanpalvelusten (erityisesti konfirmaatioiden) että konserttien osalta. Useimmat eivät esitä ratkaisuehdotusta. Kaksi korjaisi ongelman poistamalla pilarit, yksi kaventamalla niitä. Yksi asemoi istuimet niin, ettei kukaan olisi katveessa. Viisi ratkaisisi asian pilareihin sijoitetuilla näytöillä.

Työntekijöistä neljä mainitsee pilarien tuottamat näkyvyyden rajoitukset. Heistä yksi ratkaisisi ongelman näytöillä.

9.6. LATTIA

Lattian uusimisen mainitsi useampi esteettömyyteen liittyen. Kaksi toteaa ylimalkaan, että lattia pitäisi muuttaa. Lattian materiaaliin puuttui kolme vastaajaa. Kahden mielestä tiililaattalattia ei sovi keskiaikaiseen kirkkoon, yksi haluaisi lankkulattian takaisin. Yhden mielestä lattia on ruma, yksi haluaa mustan lattian. Yksi toteaa, että koska lattia menee uusiksi, pitää miettiä sen väri. Yksi vastaus:

"Kirkon lattia on kuin voimakasvärinen suurkeittiön lattia, se ei hallitsevana sovi lainkaan muuhun interiööriin mielestäni. Jokin neutraalinvärinen kivilattia, joka muistuttaa vaikkapa keskiaikaisen kirkon seinää, sopisi kirkkotilaan huomattavasti paremmin. En koskaan totu nykyiseen lattiaan, se vie aina ensimmäiseksi huomioni."

"Lattiamateriaali vaihdettava? KOSKA kirkon on hyvä olla arvokkaalla tavalla hartautta herättävä ja uskoa vahvistava, mitä arkinen tai karu tai koreoitu tai muodikas ei hevin tuota."

Työntekijöistä kysymykseen "Mitä kirkosta pitäisi poistaa?" yksi vastaa: lattia.

9.7. URKUPARVEN PORTAAT

Yksi ehdottaa urkuparven portaiden korvaamista vähemmän äänekkäillä, kaksi niiden siirtoa eteläseinän viereen sen suuntaiseksi.

Työntekijöistä yksi ehdottaa portaiden siirtämistä eteläseinän suuntaiseksi.

9.8. MUUT

"parempi systeemi siihen kohtaan kun sytytetään niitä kynttilöitä. Se ei oikein toimi..."

"Parvikin on yleensä konserteissa täynnä, ja olisikin kiva, jos sais tuolit siellä porrasmaisesti."

10. MITÄ KIRKOSSA EI SAISI MUUTTAA?

Vastaukset tähän kysymykseen tuovat konkretiaa sekä vastaajien ilmaisemille odotuksille että peloille. Osa vastauksista on annettu muihin kysymyksiin ja on otettu mukaan tässä käsiteltäväksi.

10.1. PENKIT (101 vastaajaa, 44% vastaajista)

Yksittäisistä konkreettisista kohteista penkit/tuolit nousevat kirukkaasti vastausmäärän kärkeen. Penkkeihin jotakin kantaa ottaneista aavistuksen yli puolet, 53 esittää niiden säilyttämistä.

"Penkkejä ei saa poistaa.Laesaaren kappelin tuolit hankalat istua ja nousta.Penkeistä nousu helpompaa ja turvallisempaa huonojalkaiselle."

"Ei ainakaan poistaa penkkejä, ja laittaa tuolit tilalle! Ei kirkon vetovoima lisäännny tuolien avulla."

Ikäluokittain tarkastellessa penkkien puolesta kantaa ottaneiden määrä poikkeaa odotusarvosta kahdessa Jäsenten ikäryhmässä. Yläkoulu-amis-lukioikäiset ovat aliedustettuna vain kolmasosalla odotusarvosta, keski-ikäiset yliedustettuna noin puolitoistakertaisesti.

Seurakunnan toimintaan osallistumisen taajuuden mukaan tarkastellessa Jäsenistä aliedustettuna ovat lähes joka viikko osallistuvat, joissa penkkien kannattajia on vähän yli puolet odotusarvosta. Yhden kolmasosan verran yliedustettuna puolestaan ovat silloin tällöin osallistuvat. Viiteryhmästä Muut noin puolitoistakertaisesti yliedustettuna ovat silloin tällöin osallistuvat.

Suhteessa siihen, mitä kirkko vastaajalle merkitsee, odotusarvosta poikkeaa merkittävästi vain yksi: viiteryhmässä Muut penkkien kannattajille kirkko merkitsee ensisijaisesti rakennusta noin puolitoistakertaisesti odotusarvoon nähden.

Osa penkeistä vaihdettaisiin tuoleiksi on 11 vastaajan ajatus. Kolme esittää vaihtoa takaa, kaksi edestä ja kaksi sekä että. Muut eivät maininneet tarkemmin.

"Ehkä takapenkkien tilannetta voisi kartoittaa, jos muutama penkkirivi korvattaisiin kirkon takaosassa irtotuoleilla, voitaisiin kirkkokahvit nauttia helposti muunneltavassa tilassa."

"Avata kirkko nykyistä huomattavasti monimuotoisemmalle toiminnalle. Se edellyttää penkkien korvaamista ainakin suurimmalta osin tuoleilla. Kirkon voisi jakaa esim. lasiseinällä kahteen osaan niin, että tarvittaessa tilat voidaan myös yhdistää. Etuosa voisi olla käytössä lähinnä silloin, kun kirkossa on nykyisenlaista toimintaa. Takaosassa voitaisiin kahvitella ainakin osittain (tarvittaessa varastoon siirrettävien) pöytien ääressä ja kokoontua monenlaisiin pienempiin tilaisuuksiin. Etuosa voisi tällöin olla vaikka suljettu."

Vahvimmin osittaisen penkkien vaihdon takana ovat sekä eläkeläiset että lähes joka viikko seurakunnan toimintaan osallistuvat, molempien yliedustus kaksinkertainen. Vastaajien määrä on kuitenkin sen verran pieni, että tuloksia voi pitää vain suuntaa antavina.

Kaikkien penkkien vaihtaminen tuoleiksi esiintyy yhdeksässä vastauksessa.

"Tutustuin Luedon kirkkoon jossa esteettömyys, tuolit ja keipähuone viehättivät."

"Irrotettavissa ja siirrettävissä olevat tuolit kiinteiden yhtenäisten penkkirivien tilalle, jotta kirkkoa voitaisiin käyttää monipuolisesti tulevaisuudessa, jos se on ainut rakennus, jota seurakunta pystyy pitämään yllä."

"-tila muunneltavaksi: penkit pois ja tuolit tilalle. Kirkon edestä puoliväliin tuolit voisivat olla pääsääntöisesti penkkimäisesti toisiinsa liitettynä. Loppuosa tuoleista tarpeen mukaan kasattuina tai takaosan pöytien ympärillä tai isoissa tilaisuuksissa penkkimäisesti nykyiseen tapaan. Kirkkojen penkkirakenne ei ole jotain pyhää, jota ei voi muuttaa. Tuolit mahdollistaisivat koko kirkkotilan monipuolisen käytön. Esim sivualttarin edessä voisi järjestää kastetilaisuuden: 20 tuolia kaarevasti, läheinen tunnelma, aivan eri kuin peräkkäin penkeissä istuen."

Tuolien kannattajien määrä on liian pieni vahvoja vastaajaryhmien välisiä vertailuja varten, mutta silloin tällöin toimintaan osallistuvat vaikuttavat olevan hieman yliedustettuina.

Penkkien parantamista pyydetään 28 vastauksessa. Heistä 24 toivoo pehmeämpiä penkkejä. Siinä ikäluokkien välillä on selvä ero. Mitä nuoremmat vastaajat, sitä enemmän heitä tämän ajatuksen esittäjissä on. Eläkeläisistä asian mainitsee yksi (1,7%), yläkoulu-amis-lukio-ikäluokasta 6 (29%), alakouluikäisistä 10 (67%). Kahdelle vastaajalle penkit ovat huonon malliset istua.

Osallistumisaktiivisuuden yhteys tähän vastaukseen on varsin suoraviivainen. Lähes viikoittain osallistuvat ovat yliedustettuina kaksinkertaisesti. Silloin tällöin osallistuvat lievästi aliedustettuina, korkeintaan kaksi kertaa vuodessa osallistuvat huomattavasti aliedustettuina. Erittäin harvoin ja ei koskaan osallistuvien määrä on odotusarvon mukainen, mutta heitä on liian vähän, jotta tulosta voisi pitää luotettavana.

Kaksi sanoo penkkien olevan hyvät istua.

Kolme henkilöä toivoo penkkien värin vaihtamista raikkaammaksi.

Työntekijät kannattavat penkkien vaihtamista tuoleiksi huomattavasti useammin kuin toiset vastaajat: yhdeksän (43%) on tätä mieltä. Kaikkien vaihtoa kannattaa viisi, osan penkeistä vaihtamista neljä, joista kaksi mainitsee etuosan, yksi takaosan. Yksi ei määrittele tarkemmin. Kolme haluaa pitää penkit.

Penkkien muuttamisen mainitsee kolme. Yksi tuo esille lasten osallistumista koskevan ongelman: *"Penkkirivien välit ovat ahtaat ja penkit niin korkeat, että esim varhaiskasvatuksen kirkoissa lapset eivät mahdu osallistumaan laululeikkeihin, eivätkä näe penkkirivien takaa alttarille."*

Toinen miettii: *"Penkkien tulisi olla lämpimät tai tuntua lämpimiltä."*

10.2. KATTOMAALAUKSET (51 vastausta)

Yllättävä on toiseksi noussut kohde: kattomaalaukset. Monessa vastauksessa pelkän kohteen mainitsemisen lisäksi varmistetaan, että maalausten pitää säilyä, tai maalauksia ei saa hävittää tai peittää tai: *"Maalaukset eivät saa kärsiä yhtään enempää kuin tarpeellista"*. Yksi toivoo, että niitä tehtäisiin lisää.

Työntekijöistä maalausten säilyttämisen mainitsee kaksi.

10.3. SAARNATUOLI (17 vastausta)

Pelkän säilyttämistoiveen lisäksi kolme sanoo, että sen väritystä ei saa muuttaa.

Työntekijöistä saarnatuolin säilyttämistä esittää kaksi.

10.4. ALTTARIALUE (16 vastausta)

Tämä sisältää muutosta vastustavat maininnat alttarista (12) ja alttarikaiteesta (3).

Yksi toivoo, että alttarikaiteen polvistumispenkki ei olisi niin leveä.

Työntekijöistä kolme vastustaa muutoksia alttariin, yksi koko alttarialueeseen. Kaksi haluaa alttarin irti seinästä, yhdelle tällainen siirto sopii. Yksi alttarin siirtoa vastustavista neuvoo: *"Jos versus populum-alttari välttämättä halutaan, voisi se olla siirrettävä Turun tuomiokirkon tulevan siirrettävän alttarin tapaan."*

10.5. "SEINILLÄ OLEVAT ASIAT" (6 vastausta)

Tämä sisältää maininnat tauluista ja vaakunoista.

10.6. KATTOKRUUNUT (5 vastausta)

Kattokruunujen säilyttämiseen liittyy toiveita tunnelman pysymisestä samana.

Työntekijöistä kynttiläkruunujen säilyttämisen mainitsee kaksi, yhden mielestä kattokruunun voisi poistaa.

10.7. URKUPARVI JA URUT (5 vastausta)

10.8. KRUSIFIKSI (4 vastausta)

"No ehkä krusifiksin voi säilyttää, vaikka onkin varsinkin lapsien silmin aika brutaali."

10.9. VANHAT SEINÄPINNAT (4 vastausta)

Väri ja muhkuraisuus mainitaan.

10.10. ALTTARITAUULU (3 vastausta)

10.11. MUUT

Kaksi vastausta saavat vanhat ikkunat epätasaisine ikkunalaseineen sekä flyygeli.

Kerran mainitaan asehuone, kirkkolaivat, lattia, lukupulpetti, salahuone, tuoksu, virsikirjat ja värit.

Työntekijän toteamus: *"Mikään ei ole niin varmaa kuin muutos ja se koskee myös kirkkoa."*

11. MITÄ PUUTTUVAA KIRKKOON PITÄISI SAADA?

Yksi vastaus muistuttaa päinvastaisesta: *"Yhtään lisää krääsää ei saa viedä, vaikka moni varmasti lahjoittaa kaikenlaista tekstiiliä ja taulua srk:lle."*

11.1. VESSAT

Vessan/vessojen rakentamisesta kirkkoon tai sen tuntumaan esittää näkemyksensä 95 vastaajaa, joista 18 vastustaa ajatusta. Useimmat eivät ota kantaa paikkaan, vaan toteavat vain tarpeen rakentaa vessan/vessat. Paikan mainitsevista kahdeksan kannattaa kirkkoa, kaksi asehuonetta tai kellotapulia.

Vessan kannatus näyttää olevan Jäsenillä ja Muilla yhtä vahvaa, mutta Muissa on vessaan kantaa ottaneita niin vähän, ettei pätevää vertailua voi tehdä. Jäsenistä vessaa kannattaa kaikkein vahvimmin eläkeläiset, odotusarvoon nähden lähes kolminkertaisesti. Heidän tukenaan on alakoululaisikäluokka kaksinkertaisesti odotusarvoon nähden. Nuorissa aikuisissa ja keski-ikäisissä kannatusta löytyy odotusarvoa vähemmän.

Eläkeläisistä löytyy myös vessan vastustajia noin kolminkertaisesti odotusarvo.

Vessaa kirkkoon tai sen tuntumaan puolustetaan seuraavilla argumenteilla:

"Wc-tilat olisivat tarpeelliset. Inva-vessa ehdoton. Monet ihmiset ikään katsomatta joutuvat jäämään kotiin erilaisten vaivojen takia, kun lähin vessa on Kirkkokodilla."

"WC tilat olisi hyvät olla olemassa, varsinkin kun on pieniä lapsia"

"Wc tiloja kirkkoon, kirkkokoti on liikuntaesteisille, lapsille ja vanhuksille liian kaukana."

"Vessa koska väestö vanhentuu ja ihmiset sairastavat erilaisia sairauksia jos ei olekaan kirkkokoti auki."

Ja vastustetaan:

"Toiletit on kirkkokodilla tarpeeksi lähellä, ei uhrata rahaa siihen."

"Vessa-ajatus on täysin absurdi ja brutaali!"

"WC-tiloja ei tarvita asehuoneessa eikä tapulissa aiheuttamassa lämmitys- ja siivouskuluja, kun Kirkkokoti on lähellä. Ohjausta vessaan lisää! Jos Kirkkokodin tulevaisuutta uhkaa jokin, sen vuoksi ei pidä tehdä kirkkoon WC-tiloja, vaan sitten jonnekin muualle lähelle."

"WC keskiaikaisessa kirkossa on mielestäni epämiellyttävä ajatus. Kirkkokoti on riittävän lähellä tähän tarkoitukseen, eikä kirkkokodin menettämisen uhka ole ajankohtainen eikä niin ollen tämän remontin asia."

Työntekijöistä kahdeksan toteaa vessan/vessojen tarpeen, heistä yksi sijoittaisi sen kellotapuliin. Yhden mielestä *"Jos laitetaan wc tilat kävijöille niin kyllä pitää olla sakastissa wc kirkollisten toimitusten suorittajille."*

Kaksi on vessatilan rakentamista vastaan.

11.2. LASTEN JUMALANPALVELUSTILA

Lasten jumalanpalvelustilaa eri nimillä kirkkoon esittää 21 vastaajaa. Kannatus on kovaa alakoululaisten ikäluokassa: kuusinkertaisesti odotusarvo, 10 puolta. Muutama heistä tosin hieman eri ilmauksin toteaa, että leikkihuone tarvitaan pienille lapsille, joihin he eivät näytä lukevan itseään. Kaikissa aikuisten ikäluokissa kannatus jää noin puoleen odotusarvosta.

Neljässä vastauksessa otetaan kantaa lasten jumalanpalvelustilan sijaintiin. Yksi ei halua sitä taakse, kolme nimenomaan sinne ja heistä yksi mainitsee vaihtoehdoksi asehuoneen.

"leikkipaikka kirkkoon. Leikkipaikkaan karkkivalikoima, ja TV josta voi myös katsoa jumalanpalvelusta."

"Lasten jumalanpalvelustila (joku voi kutsua sitä leikkitalaksi)"

"odotan, että lapsille saadaan oma paikka, jossa on jumalanpalvelukseenkin liittyviä elementtejä, vrt. Kalannin kirkossa."

"Lapsille ajanviettopaikka, jotta perheiden olisi helpompi tulla mm. Jumalanpalvelukseen ja saada pieni hetki aikaa rauhassa hiljentyä. Ns Kirkon lapsiparkki vaatii toki yhden työntekijän panoksen."

Lasten jumalanpalvelustilaa sivuaa odotus: *"Että siellä on pleikkarihuone"*

Lasten jumalanpalvelustilaa vastustaa kaksi seurakuntaan kuuluvaa, keski-ikäinen ja eläkeläinen:

"Eikä tosiaan mitään lapsiparkkia."

"Jossain yhteydessä on esitetty rakennettavan kirkkoon lasten leikkiturkka. Mielestäni tällaista ei tarvita, koska kyllä lapset pitää opettaa hiljentymään ja käyttäytymään asiallisesti myös nykypäivänä."

Työntekijöistä seitsemän esittää lasten jumalanpalvelustilan rakentamista. Heistä kaksi esittää paikkaa taakse, yksi alttarin sivulle kuten Kalannissa. Rakentamista vastustaa kaksi työntekijävastaajaa.

11.3. MADONNA-PATSAS

Kymmenen vastaajaa ottaa kantaa Madonna-patsaan sijaintiin. Yksi puoltaa nykyistä sijaintia niin, että asehuone kunnostetaan hänen arvoaan vastaavaksi. Yhdeksän haluaa siirron kirkkosaliin, heistä kolme sivualttarille, muut eivät ehdota tarkempaa paikkaa.

"Asehuoneessa oleva madonnaveistos olisi mukava saada paremmin näkösalille. Sijoitus asiantuntijoita kuunnellen."

"Annettakoon Madonnan olla asehuoneessa, jos hänet kirkon puolella pitäisi vangita ikävään, ilmastoituun lasihäkkiin."

"Madonnapatsaan siirto kirkon puolelle, tarvittaessa ilmastoituun lasikaappiin. Tuntuu pahalta, että nyt sen ympärillä juodaan pahvimukeista kahvia."

Yksi työntekijä haluaisi ehdottomasti siirtää Madonnan kirkkosalin puolelle.

11.4. KAHVIO

Pientä kahviota tai vähintään kirkkokahvien nauttimismahdollisuutta kaipaa kahdeksan vastaajaa, vastustaa yksi. Kahviota kirkkoon ehdottaa viisi, asehuoneeseen yksi. Kaksi ehdottaa kahviota kellotapuliin.

"Kellotapulien alakertaan kirkkokahvien valmistamiseen sopiva keittiö sekä pöytiä ja tuoleja niiden nauttimiseen ja oleskeluun. Tällöin ei tulisi ristiriitaa tilan käytössä kirkkokahvien ja kastetilaisuuksien välille, kuten nyt Kirkkokodissa. Munamarkkinoiden ja Jazzkukon aikaan sekä Hullun kukon päivänä siellä voisi toimia kahvila. Tila olisi myös valmistautumista Kirkkokodista luopumiseen."

Työntekijöistä kolme kaipaa tarjoilumahdollisuutta/kahviota/pientä keittonurkkausta, kaksi vastustaa.

11.5. SAKASTIIN

"Sakastiin kunnollinen pesupiste. Kaappi sakastiin.", "Sakastissa pitäisi tietysti olla pieni keittiö."

Työntekijöiltä tuli seuraavat sakastia koskevat ehdotukset: *"Lisäksi olisi erittäin suotavaa, että sakastin oven pystyisi sulkemaan ilman sen varsinaista lukitsemista - varsinkin hautaan siunaamisissa avoin sakastin ovi aiheuttaa usein kiusallisia tilanteita."*

"Sakasti toimivaksi."

"Vesipiste - ehtoollisvälineiden pesu?"

"Olisiko mahdollista kunnollinen pesupiste ehtoollisvälineiden huoltamista ja pesua varten."

11.6. SÄILYTYSTILAA

Neljä vastaajaa on huomannut säilytystilan tarpeen kirkossa avoimesti säilytettävien tavaroiden takia. Yksi täsmentää: *"Säilytystilaa kirkkotekstiileille ja esim. kuoron puvuille ja nuoteille."*

Työntekijät ovat luonnollisesti törmänneet säilytystilojen vähyyteen muita enemmän. Kuusi heistä toivoo siihen ratkaisuja. *"Työntekijän näkökulmasta tavaroille on löydettävät asianmukaiset säilytystilat, joissa jokaiselle säilytettävälle esineelle on selkeästi oma paikka.", "Kirkkotekstiilien kunnan säilytystila."*

11.7. MUITA IDEOITA

Naulakko

Aurinkopaneelit etelälapeelle

Sekä seuraavat esitykset suorina lainauksina:

"Olisi hienoa, jos kirkkoon saataisiin joku ryhmätila, jossa voi tavata vapaamuotoisesti."

"Aulaan jokin sopiva mainostaulu jossa seurakunnan mainoksia pyörimässä."

"Jokin iso kangas tms missä voisi olla virsien/laulujen ym sanat sekä ohjelmarunko."

"Tauluja, joilta voidaan seurata mm. virsien ja laulujen sanoja (ei tarvita monia laulukirjoja; yhteys striimaukseen?) ja käyttää muuhunkin toimintaan"

"Mahdollisuus taltioida omat tilaisuudet"

"Matto ovelta alttarille ei Kop kop ääntä"

"Tuulikaappi tekisi kirkosta lämpimämmän, jottei joka oven aukaisulla talven viima osuisi takana istuviin."

"Ovien sähköinen koodilukitus? (jos käyttäjäkunta kasvaa)"

"Kirkon länsiseinämällä voisi olla vitriinejä kirkon vanhojen esineiden, taulujen, asiakirjojen, valokuvien yms. esittelemistä varten. Niihin voitaisiin koota eri aiheista vaihtelevia näyttelyitä. Remontin jälkeen voisi olla kuvia sen eri vaiheista ja kohteista."

"Naakat kuuluu vanhaan kirkkoon, niille pönttöjä, joista ei pääse vintille."

Työntekijöiltä tuli seuraavat ideat:

Monitoimitila

Kirkon pääoveen voisi asentaa jo ennen remonttia kokolevyinen, väliaikainen luiska

Uusi induktiosilmukka

12. MITÄ KIRKOSTA PITÄISI POISTAA?

Reilusti yli puolet (137) jätti kysymykseen vastaamatta.

Tavallisin vastaus on "Ei mitään", jolla kannalla on 29 vastaajaa (13%). Heistä kaksi lisää: "paitsi vanhaa talotekniikkaa" ja yksi "Joskus voisi myös olla kiitollinen tilanteesta, puhdistus ja syväpuhtaaksi siivoaminen, tarvittavat pintaremontit huomioitava." Vastaajien ikäryhmistä mikään ei eroa oleellisesti odotusarvosta.

Kymmenen toteaa, ettei osaa sanoa.

Edelleen tuli vastauksia, joissa mainitaan mikrofonit, penkit, katvepaikat tai esteettömyys.

Näiden lisäksi kertyi sekava lista monenlaisia asioita:

Flyygeli (6 vastaajaa) "Flyygeli ja siihen liittyvät tarvikkeet alttarikorokkeelta ja papinoven suulta. Jos flyygeli on välttämätön, se voitaisiin sijoittaa urkuparvelle, jolloin kanttorin siirtyminen soittimelta toiselle kävisi ilman häiriötä. KOSKA ne ovat ehtoolliskulun tiellä ja epäsiistit ja kirkko on ensisijaisesti jumalanpalvelusten ja hartaustilaisuuksien järjestämistä varten, ei esiintymistila."

Sivualttari (3 vastaajaa) "Vanha valkoinen lämmitys- tai mikä lie rakennelma vasemmalta keskiosalta."

Kaappikello (2 vastaajaa) "Mielestäni kaappikello. Olen pannut merkille sen tylyn ilmeen (nenä ja suu). Ymmärrän kuitenkin kellon tunnearvon joillekin. Sitäpaitsi se oli pitkään toimeton ja väärässä, mikä häiritsi."

Alttari-ikkunan lasitaulu (2 vastaajaa) "Lasimaalaus ei mielestäni tyyllillisesti sovi lainkaan tähän kirkkoon, mutta siihen tuskin voin vaikuttaa."

Vaakunat (2 vastaajaa) "Ne jonkun suvun vaakunat seinältä."

Tarpeettomat härpäkkeet asehuoneesta ja kirkkosalin etuosasta (2 vastaajaa)

Kerran on mainittu seuraavat:

Johtoja yms.

Näkyvä tekniikka

Paha haju

Puoliiksi kuihtuneet maalaukset

Kahiseva matto ulko-oven luota

Urkuparvi

Tuolirivit kuorin sivuilta

Nämä kaksi vastausta vaativat tulkintaa: "Harvoin käytetyt tilat parempaan käyttöön.", "Onko asehuone välttämätön tila"

Työntekijöiltä tuli seuraavat ehdotukset:

"Rämisevät rampit"

"Turhat ylimääräiset jakkarat. Käytävien tulisi olla turvalliset"

"Flyygeli tuotiin jossain vaiheessa kirkkoon muistaakseni srk-talon purun yhteydessä mutta onko sen paikka edelleen kirkossa? Kokonsa puolesta se vie todella paljon tilaa kirkon etuosasta, vaikka hieno soitin onkin. Eikö piano/kosketinsoitin riittäisi?"

Kaksi ei osaa sanoa; yksi toteaa: "Ei mitään. Hyvä näin."

13. LISÄKSI HALUAN SANOA KIRKON REMONTISTA

Vielä tähänkin kohtaan tuli kannanottoja vessojen ja lasten jumalanpalvelustilan tekemiseen sekä varoituksia muuttamasta kirkkoa liikaa. Nämä ovat mukana jo aiemmissa käsittelyissä, joten niitä ei tässä enää oteta esille.

Vastausten luokittelu tuotti viisi ryhmää. Niiden oleelliset asiat esitellään tässä vastausten lukumäärän mukaisessa järjestyksessä.

13.1. MYÖNTEINEN PALAUTE JA KANNUSTUS (24 vastausta)

Kahdessatoista kommentissa keskeinen viesti oli ”hyvä/hienoa, että tehdään”.

Neljä kiitti mahdollisuudesta kyselyn muodossa ottaa kantaa.

Tsemppiä toivotti kolme, voimia ja viisautta yksi. Yksi kiitti, että kirkko on pidetty kodikkaana paikkana.

”Kirkon remontti on positiivinen asia, kunhan se tehdään oikein historiaa ja vanhaa kunnioittaen.”

Työntekijöiltä tähän ryhmään kuuluvia kommentteja tuli kolme.

13.2. TOIMINTAOHJEITA JA MUITA NEUVOJA (18 vastausta)

Laatuun panostaminen ja laadunvalvonta oli mielessä seitsemällä vastaajalla, esimerkiksi: *”Valitkaa huolella urakoitsijat ja kirjatkaa sopimukseen kunnan sanktio pykälät.”* *”Valitaan asiansa osaavat työmiehet. Tulee sitten kunnolla tehtyä.”* *”Työn laatua pitää. Valvoa tiukasti.”*

Toimintaohjeista neljä liittyi rakennustekniikkaan eikä niissä ole mitään sellaista, joka ei olisi suunnittelussa jo vahvasti mukana.

Neljä vastaajaa suositteli tutustumiskäyntiä seurakuntiin, joissa kirkko on joko juuri remontoitu (sekä Eurajoki että Lieto kaksi suositusta) tai remontti on alkamassa (Maaria). *”Eurajoen kirkon remontista voisi ottaa mallia. Kirkosta monikäyttöinen, kaikille avoin tila!”*

Kaksi kehotti suosimaan paikallista osaamista ja paikallisia yrityksiä, yksi ottamaan kuvia seuraaville sukupolville ja tekemään niistä vaikka kirjan. Yhden vastaus on lyhyt: *”Ajatelkaa tulevaisuutta!”*

13.3. TOIVEITA JA KYSYMYKSIÄ (5 vastausta)

Ainut kysymys: *”Kun kirkko on poissa käytöstä, niin onko suunnitelmaa ”varapaikkojen” käytöstä?”*

Viisi toivetta: *”Toivottavasti moni seurakuntalainen antaa mielipiteensä ja niitä myös kuunnellaan. Ja se, että nämä mielipiteet julkaistaan, etteivät mene hukkaan.”*

”Toivottavasti kaikki menee suunnitellusti. <3”

”Voisiko kirkkosalin seinän joulufreskoa tai muita saada enemmän esille uusin menetelmin. Puhdistaa ainakin voidaan.”

Lattiamateriaalista voitaisiin toivottavasti taas kysyä seurakuntalaisilta, kun vaihtoehdot ovat tiedossa, vaikka päätöksessä museoviraston kanta voisi olla ratkaisevin.”

Työntekijöistä kaksi toivoo, että suunnittelussa otettaisiin huomioon seurakuntalaisten ajatuksia ja ideoita ja kuunneltaisiin heitä. Yksi puolestaan: *"Toivotaan ettei tule suurta vääntöä seurakuntalaisten kanssa."*

13.4. LOPPUTULOKSESTA (4 vastausta)

Kun oli poistettu kannanotot asioihin, jotka raportissa nousevat esille muissa yhteyksissä, tähän jäi neljä vastausta, joista tähän on lainattu ydin:

"Tärkeää kuitenkin huomioida myös henkilöstön työtilat."

"Ajatelkaa tulevaisuutta! Nyt vielä näihin muutoksiin on varaa. 30 vuoden päästä ei ehkä ole, vaikka muiden toimintatilojen puuttuessa olisi kova tarve."

"Hyvällä remontilla Pyhän Mikaelin kirkosta saa tehtyä upean tilaisuuksien järjestämispaikan, johon tullaan kauempaakin."

13.5. MUUT (2 vastausta)

"Lattian väri pitää vaihtaa mustaksi."

"Ja lukupulpetti pitäisi ehdottomasti maalata! Maalaamattomat kalusteet ei sovi vanhaan kivikirkkoon."

Työntekijöiltä tuli kaksi ehdotusta:

"Pylväiden rappaus alkuperäiseen harmaaseen."

"Pääovi pitäisi maalata harmaaksi, kuin myös kirkon sivulla oleva ovi. Saman väriseksi kun on asehuoneen ovi."

14. KIRKON VÄLITTÖMÄSSÄ LÄHEISYYDESSÄ KULKEMISESTA JA MUUSTA HALUAN SANOA

Hajonta esille tuoduissa asioissa oli suuri ja aiheen mukaan jaoteltuja ryhmiä syntyi yhdeksän. Ne esitellään tässä suuruusjärjestyksessä.

14.1. MYÖNTEISTÄ (23 vastaajaa)

Hautausmaan kauneutta ja hoitoa kehuu 13 vastaajaa, kirkon kauneuden mainitsee kolme. Yksi vastaaja pitää valaistusta tunnelmallisena, toinen toteaa: *"Vaikka kirkon lähellä on ajotiet, hautausmaalla kävellessä siellä on kuitenkin rauhallista."*

Yksi uskoo kirkon olevan sijainniltaan melko helppo remontoida, yhden vastaus on pelkkä: *"Puhtaus"*, mitä hän sillä sitten tarkoittaakaan.

Työntekijöistä kolme kehuu hautausmaan kauneutta, rauhallisuutta ja saavutettavuutta, yksi Kirkkopuiston kauneutta.

14.2. LIIKENNETURVALLISUUS (20 vastaajaa)

Jalankulkijoiden turvallinen pääsy kirkkomaalle nousee vahvasti esille. Eniten kommentteja sai kellotapulini viereinen esteetön portti suoraan Keskuskadulle. Sitä kritisoi seitsemän vastaajaa. *"Keskuskadun puoleinen esteetön liittymä on vaarallinen, sillä kevyen liikenteen väylä on tien toisella puolella."* *"Kirkon pääportin eteen pitäisi ehdottomasti saada erottuva jalkakäytävä (talvisin sitä ei edes aurata!) ja hiekkatieltä kävellen saapuville suojatie suoraan portille, ettei tarvitse aina juosta tien yli, kaukaa kiertäminen kun on ihmiselle hankalaa. Suurelle portille pääsyn tulisi olla helpompaa jo vertauskuvalisessakin mielessä."*

Kirkkotien mainitsee kahdeksan vastaajaa. Neljä tuo esille kadun ylityksen vaarallisuuden, koska *"liikenne vilkasta ja vauhdikasta."* Heistä yksi muistuttaa huonosta näkyvyydestä. Yksi pitää Kirkkokadun liikennejärjestelyä vanhan ruumishuoneen kohdalla ylipäättään outona.

Viisi vastausta on yleisiä toteamuksia tyyliin *"Suojatiet selkeiksi, niin lisätään turvallisuutta"*. Yksi valittaa sitä, että Keskustassa olevien tapahtumien aikana haudoille on vaikea päästä, koska *"ihmiset vaan ajelee siellä"*.

Työntekijöistä kolme mainitsee Kirkkokodin ja kirkon välisen jalankulun turvattomuuden. Yksi esittää myös ratkaisua: *"Kirkon ja Kirkkokodin välinen suojatielle korotus ja ennen suojatietä tärinäraidoitus. Harva tiellä kulkeva kunnioittaa suojatien käyttäjää."*

14.3. ESTEETTÖMYYS JA HELPPOKULKUISUUS (19 vastaajaa)

Esteettömyyden ja helppokulkuisuuden parantaminen nostetaan esille kymmenessä vastauksessa. Näistä viidessä mainitaan Keskuskadun puoleinen kulmaportti ja toivotaan siihen luiskaa. Kolmessa todetaan vain yleisesti, että kyseiset raput ovat jyrkät ja vaikeat kulkea.

Kaksi vastaajaa huomauttaa "peräkulman" portaista ja toivoi niiden korjaamista. Lisäksi toisen mukaan jätelava on useimmiten sijoitettu niin, että se peittää portaat näkyvistä ja tuo epäsiisteyttä.

Viisi on kokenut kulkuyhtydät hyvinä ja toimivina. Yhdelle kulkeminen on onnistunut, kun auto on tarvittaessa tuotu kirkon eteen. Toinen toteaa: *"Kirkkoon on tarve päästä helposti ovelle asti tuomaan kirkkoon tulijoita autolla ja invataksilla."*

Yhden vastaajan mielestä *"Jalkakäytävät jokseenkin tyhmästi tehtyjä, ne voisi uudistaa"*.

Työntekijöistä kolme muistuttaa esteettömyydestä ja yksi toivoo invaluiskaa Keskuskadun puoleiselle kulmaportille.

14.4. PYSÄKÖINTI (16 vastaajaa)

Autoparkkipaikkojen määrää pidetään riittämättömänä yhdeksässä vastauksessa.

Yksi vastaaja nostaa esille, että polkupyörille pitäisi olla selvästi merkityt parkkitilat ja niissä ajanmukaiset telineet, joihin pyörän saa nojaamaan ja lukituksi rungostaan. *"Ei näitä perinteisiä häkkyröitä, joihin ei voi laittaa lainkaan sähköpyörää eikä levyjarrullista pyörää."*

Autoparkkipaikkojen sekavuutta ja puutteellisia merkintöjä moittii viisi vastaajaa, joista kaksi mainitsee erikseen Kirkkokodin viereisen aukion.

Yksi toivoo parkkipaikalle latausasemia.

Tulkinnanvaraisiksi jää vastaus: *"Hyvä olisi, jos parkkipaikkoja olisi jatkossakin hyvä määrä."* Onko tässä esitetty toive muutoksesta vai mielipide nykytilanteesta?

Yksi vastaaja pitää parkkitiloja hyvinä, yhden mielestä on hienoa, että hautausmaalla ei ole autopaikoitusta.

Yksi työntekijä toivoo viranhaltijoille merkittyjä parkkipaikkoja. Toinen toteaa: *"Turvallinen parkkialue molemmin puolin kirkkoa."* Liekö toivomus vai asiantilan toteaminen.

14.5. RAKENNUKSEN TURVALLISUUS (11 vastaajaa)

Kahdeksan vastaajaa nostaa esille lohkeavien rappausten aiheuttaman turvallisuusriskin. Yksi huomauttaa, miten *"kirkko on korkea joten kulku pitää estää riittävän kaukaa ettei tipu mitään päälle."*

Kaksi muistuttaa valvontajärjestelmään panostamisesta kasvaneen rikollisuuden takia, yhden mielestä *"kaikki on turvallista."*

14.6. REMONTIN AIKAINEN TOIMINTA (8 vastaajaa)

Seitsemän pitää tärkeänä, että haudoilla voi käydä normaalisti eikä hautausmaan rauha pahasti rikkoudu remontin aikana.

Yksi muistuttaa: *"Kunnon aitaukset ja liikennemerkkit alueelle."*

Yksi työntekijä toteaa, että hautausmaalle kulku pitäisi järjestää sujuvaksi remontin aikana. Toinen toivoo, että hautausmaan rauha ei kärsisi korjaustöiden takia.

14.7. TALVI (9 vastaajaa)

Hiekoituksen tason parantamista toivoo viisi vastaajaa, aurauksen lisäämistä yksi pyörätuolilla liikkuva.

Kolmen mukaan talviylläpito on ollut joko verrattain kiitettävää tai hyvää.

Kaksi työntekijää valittaa ajoittaisesta liukkaudesta. *"Talvella hautausmaan käytävät ovat välillä hyvin liukkaita. Hiekoittaminen sepelillä on haastavaa, koska sepeli - niin kuin muutkin hiekoitteet - painuu aika nopeasti."*

14.8. JULKISIVU- JA ULKOVALAISTUS (8 vastaajaa)

Kolme vastaajaa esittää julkisivuvalojen joko sammuttamista yöksi tai niiden muuttamista sellaisiksi, että ne eivät valosaastetta tuottaen valaise taivasta.

Neljä muistuttaa riittävän ulkovalaistuksen huomioimisesta remontissa. Kolme heistä toteaa hautausmaan valaistuksen olevan puutteellinen ja osin jopa vaarallisen huono. *"Hautausmaan valaistus tehokkaammaksi."*

Muut ehdotukset *"Ulkovalot pyhäinpäivänä ja joulun aikaan pois päältä jotta kynttilät loistaa paremmin."* *"Haluaisin lisää valoja ulos, esim. jouluvalojen tapaisia pieniä valoja"*

Työntekijöistä kolme nostaa esiin hautausmaan valaistuksen parantamisen. *"Valaistus kirkkomaalla puutteellinen. Taskulampun varassa olin suorittamassa uurnanlaskua tammikuussa klo 17 aikoihin. Meitä oli lähemmäs 30 hlöä ja liukkautta lisäämässä jännitettä."*

Kaksi mainitsee erikseen sankarihaudan. ”Kirkon välittömässä läheisyydessä riittää valoa mutta sankarihaudoille mentäessä ei”

14.9. MUUT (7 vastausta)

”Kirkon päässä on iso simpukka, josta kuunnellaan lasten kanssa edelleen meren kohinaa. Toivottavasti se saa pysyä siinä.” (3 saman sisältöistä vastausta)

Kirkon ympäri olisi hyvä olla selkeä yhtenäinen tie, jota voitaisiin ehkä varsinkin pohjoispuolella vahvistaa, leventää ja oikaista. (2 saman sisältöistä vastausta)

”Rakettimainos kirkon portin vieressä ennen uutta vuotta otti pahasti silmään. Se ei ole toki seurakunnan työntekijöiden vika.”

”Hautausmaalla pari korkeaa puuta peittää liikaa näkyvyyttä kirkon itäpäädyn koristemuurauksiin ja voitaisiin kaataa.”

”Kiviaidan ja luuhuoneen välistä pitäisi poistaa käymälä ja tavaran varastointi.”

”Pitäisi korjata myös pitkää rakennusta ja sitä kellotapulia.”

Työntekijöiltä tuli seuraavat ajatukset:

”Mahtaisikohan kirkon ympärille olla mahdollista laittaa asfalttia? Nykyinen joka vuosi hiekoitushiekasta nouseva maa-aines ei ole hyvä.”

”Vanhat lahonneet puut poistaa ja istuttaa tilalle uusia.”

”Suunnitelmallista puutarhan hoitoa”

15. JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätökset on raportin laatijan näkemys siitä, millaiset ratkaisut parhaiten vastaisivat kyselyyn vastanneiden näkökantoja. Mielipiteiden, ajatusten, toiveiden ja pelkojen erot vastaajien joukossa ovat suuret. Remonttia ei pysty tekemään niin, että kaikki olisivat tulokseen tyytyväisiä. Pyrin tässä luvussa etsimään vastausten viidakosta jonkinlaisen keskitien; linjan, johon kaikki olisivat tasapuolisesti tyytymättömiä. En alistu enemmistön kantaan, vaan pyrin etsimään kompromisseja, joissa otetaan huomioon myös mielipiteiden perustelut.

Vastauksissa yllättävää on muiden kuin Laitilan seurakunnan jäsenten suuri osuus. Mitä ilmeisimmin he enimmältään ovat Laitilasta pois muuttaneita, vaikka vastaukset eivät sitä kerrokaan. Siitä nousee heidän kriittisyytensä muutoksia kohtaan; siinä on kysymys normaalista psykologisesta ilmiöstä.

Kaikkein eniten (86% kaikista) vastattiin kysymykseen ”Kirkon remontilta odotan...” Selvästi sen taakse jäi sitä seurannut kysymys ”Kirkon remontissa pelkään...” (77% kaikista). Tämä voitaneen tulkita niin, että vastaajat tuntevat remontin toteuttajia kohtaan enemmän luottamusta kuin huolta, vaikka monista vastauksista voi päätellä ihan muuta.

MUUTOSHUOLI

Lievempi tai voimakkaampi muutosvastaisuus tai -huoli tulee vahvasti esille kautta koko kyselyn. Joka kymmenes vastaaja ilmoittaa, että ei saa muuttaa mitään. Heissä muut kuin Laitilan seurakunnan jäsenet ovat nelinkertaisesti yliedustettuna, he ovat useammin nuoria sekä seurakunnan toimintaan harvemmin osallistuvia.

Loput noin 90% näyttää hyväksyvän sen, että muutosta tulee. Kysymys on määrästä: ei liikaa. Linjaa siihen, mikä on liikaa, ei vastauksissa suoraan mainita. Sitä olen koettanut etsiä vastauksista erityisesti kysymykseen ”Mitä kirkossa ei saisi muuttaa?”

Runsaasti mainintoja ovat saaneet sellaiset itsestään selvästi säilytettävät asiat kuin kattomaalaukset sekä seinillä olevat taulut ja vaakunat. Jos niiden lisäksi remontissa säilytetään saarnatuoli, alttari-alue, kattokruunut, urkuparvi urkuineen, krusifiksi ja alttari-ikkunan lasimaalaus, niin monen huolenaiheet on lähestulkoon pyyhitty pois. Seinien ja ikkunoiden säilyttäminen kuuluu samaan ryhmään. Ikkunat toki pitää huolta ja seinien puhdistus saattaa olla tarpeen.

LATTIA

Lattia on suuri osa kokonaisuutta. Sen muuttamista osa vastustaa, osa pyytää. Monelle sen muuttaminen saattaa mennä liiallisen muutoksen puolelle. Lattiaratkaisuun vaikuttavat huomattavasti tekniset seikat ja esteettömyys, joskin myös Museovirastolla lienee siihen sanansa sanottavana. Joka tapauksessa nykyisellä nastakenkien ja liukuesteiden aikakaudella voitaneen unohtaa yhden seurakuntalaisen toive lankkulattian palauttamisesta.

ESTEETTÖMYYS

Esteettömyys saa laajaa tukea. Odotin, että edes yksi olisi sanonut nykyisten järjestelyjen riittävän, mutta ei kukaan. Eräs mainitsi esteettömyyden odotuksissaan, ja totesi samalla, että se taitaa olla itsestään selvää.

PENKIT VAI TUOLIT

Istuimet on suurin yksittäinen mielipiteitä kirvoittanut asia, johon otti kantaa 101 vastaajaa. Heistä 52% esittää niiden säilyttämistä ja 28% niiden muuttamista, jotka hekin ilmeisesti olettavat penkkien tai ainakin osan niistä säilyvän. Muutoksista laajinta kannatusta saavat penkkien pehmusteet, joita erityisesti rippikoululaiset ovat toivoneet jo kauan. Nytkin pehmusteet saavat kannatusta sitä enemmän, mitä nuorempia vastaajat ovat.

Penkkien säilyttämistä perustellaan eniten sillä, että ne kuuluvat kirkkoon. Esille tuodaan myös, että Laessaareen tehtiin jo, kirkkoon ei enää tarvitse. Yksi vastaus tuo esille oman kokemuksen: Laessaaren tuolit ovat hankalat istua ja nousta. Huonojalkainen saa penkistä paremmin tukea. Tuolien huonona puolena tuodaan esille myös niiden meluisuus.

Ikäryhmistä penkkien kannatus on suurinta keski-ikäisten parissa. Seurakunnan toimintaan osallistumisen taajuuden mukaan tarkastellessa penkkien kannatus on pienempää lähes joka viikko osallistuvien parissa, suurempaa silloin tällöin osallistuvien joukossa. Yliedustettuna ovat myöskin he, joille kirkko merkitsee ensisijaisesti rakennusta.

Kaikkien penkkien vaihtamista tuoleiksi esittää 9% vastaajista, osan vaihtamista 11%. Perusteluna on tuolien mahdollistama kirkon tilojen monikäyttöisyys ja joustavuus, jota he toivovat ja jota he ajattelevat tulevina vuosikymmeninä tarvittavan, varsinkin jos kirkko jää seurakunnan ainoaksi kiinteistöksi.

Ikäryhmistä eläkeläiset ja toimintaan osallistumisen taajuudesta lähes joka viikko osallistuvat kannattavat vahvimmin vaihtoa, ja nimenomaan osan penkeistä vaihtamista

tuoleiksi. Työntekijöistä lähes puolet kannattaa penkkien vaihtamista tuoleiksi, joko kaikkien tai osan.

Penkkien osittaista vaihtoa on esitetty sekä edestä että takaa. Perusteluina edestä ovat mm. paikkojen mahdollistaminen pyörätuoleille ja joustavuus lisätilan järjestämiseen konserteissa ym. Takaa vaihtamisen perustelut liittyvät kirkkokahvien järjestämiseen ja muuhun yhteisölliseen toisten kanssa tekemisissä olemiseen kasvoista kasvoihin.

Penkkien kannattajien perusteluista erityisesti nousemista ja istumista helpottava pitää ottaa vakavasti. Tuolien kannattajien ajatukset yhteisöllisyydestä ja joustavuudesta ovat seurakunnan elämää ja tulevaisuutta ajatellen tärkeitä. Istumapaikkojen määrään tuolit eivät juurikaan vaikuta.

Näkisin, että puhdas ratkaisu suuntaan tai toiseen sopii huonosti kyselyn tuloksiin ja kannanottojen perusteluihin. Kaikkiin esitettyihin suuntiin toimiva kompromissi olisi vaihtaa tuoleiksi penkkirivejä sekä edestä että takaa. Jos penkit kiinnitetään lattiaan tavalla, joka mahdollistaa niiden irrottamisen siististi, niin tulevaisuudessa tarpeiden mahdollisesti muuttuessa niitä voidaan vaihtaa tuoleiksi lisää.

VESSA

Vessan/vessojen tarve jakaa sekin mielipiteitä. Kantansa ilmaiseista 77 puoltaa, 18 vastustaa. Ikäryhmistä vessa-asia jakaa eläkeläisiä: sekä puoltajissa että vastustajissa heitä on noin kolminkertainen määrä odotusarvoon verrattuna. Myös alakoululaisikäluokka on vessojen kannalla. Muita ikäluokkia vähemmän niitä kannattavat nuoret aikuiset ja keski-ikäiset. Työntekijöistä vessan rakentamista puoltaa kahdeksan, vastustaa kaksi.

Vessan rakentamista perustellaan sillä, että Kirkkokoti on liikuntarajoitteisille, lapsille ja vanhuksille liian kaukana. Yksi toteaa, että monet ihmiset ikään katsomatta joutuvat sen tähden jäämään kotiin. Erilaiset sairaudet mainitaan myös. Lapsiperheen osallistumista helpottaisi, jos vessa olisi lähempänä.

Vessan rakentamista vastustavista useimmat toteavat Kirkkokodin olevan tarpeeksi lähellä. Yhdelle ajatus vessasta keskiaikaisessa kirkossa on epämiellyttävä, toiselle *”täysin absurdi ja brutaali”*. Kirkkokodin menettämisen uhkaa ei pidetä ajankohtaisena eikä vessaa siksi pidä tehdä nyt, vaan vasta sitten *”jonnekin muualle lähelle”*, jos tarve tulee.

Vessaa vastustetaan ns. fiilispohjalta. Puoltajat vetoavat tosiasioihin. Näen rakentamisen pätevämmiin perusteltuna.

Vessojen määrä pitää ratkaista ennen tilasuunnittelun alkamista. Invavessa pitää olla joka tapauksessa. Se yksinään ei riittäne, mutta tarvitaanko sen rinnalle yksi vai kaksi eriötä?

Vessan paikaksi on tarjolla kolme vaihtoehtoa: asehuone, kirkon takaosa ja kellotapuli, jos pääsy sinne saadaan esteettömäksi. Jos asehuoneesta otetaan tilaa muuhun käyttöön, pitää konfirmoitavien albat ja pukeutumistila siirtää muualle. Vessan paikan ratkaisemiseen liittyy myös muita esitettyjä tilatarpeita: lasten jumalanpalvelustila, siivouskomero, kahvio ja monitoimitila.

LASTEN JUMALANPALVELUSTILA

Lapsille omaa jumalanpalvelustilaa puoltaa 28 vastaajaa, joista työntekijöitä seitsemän. Vastustajia on neljä, joista seurakunnan työntekijöitä kaksi. Kovimpia kannattajia ovat alakouluikäiset (joskin muutamien vastausten perusteella itseään nuoremmille), aikuisten ikäluokissa kannatus jää noin puoleen odotusarvosta.

Perusteluja tällaisen tilan puolesta on esitetty vain kerran: madaltaisi kynnystä perheenä tulla kirkkoon ja mahdollistaisi vanhemmille paremman osallistumisen jumalanpalvelukseen. Kolme kehottaa hakemaan mallia Kalannista.

Vastustajista yksi perustelee kantansa. Hänen mukaansa lapset pitää opettaa hiljentymään ja käyttäytymään asiallisesti myös nykypäivänä.

Kahdesta perustelusta realistisempi on tilan rakentamista puoltavan vastaajan. Lasten jumalanpalvelustila alkaa olla kirkoissa melko tavallinen. Tässä ehkä äänestystuloksen on hyvä antaa ratkaista. Kalannissa lastentila ilmeisesti on alttarin sivulla, tässä kyselyssä enemmistö on sitä mieltä, että oikea paikka on takana. Asiaa on syytä selvittää enemmän.

KAHVIO

Pientä kahviota, tarjoilumahdollisuutta tai vähintään kirkkokahvien nauttimismahdollisuutta kaipaa 11 vastaajaa, joista kolme työntekijää. Kirkkoon tällaista ehdottaa viisi, kellotapuliin kaksi sillä ehdolla että tilan saa esteettömäksi ja asehuoneeseen yksi. Vastustajia on kolme, joista kaksi työntekijöitä.

Taustalla on ajatus yhteisöllisyyden kasvattamisesta. Aiemmin lähes joka jumalanpalveluksen jälkeen Kirkkokodissa oli tarjolla kirkkokahvit, joissa yhteys seurakuntalaisten kesken kasvoi ja joissa saatiin yhteys moneen satunnaiseen kävijään. Sitten asiaan tuli mutkia, joista Kirkkokodin kasvanut käyttö ristiäisiin oli yksi.

Vaikka kaikki eivät pidä ajatuksesta, että kirkossa nautitaan jotain muuta syömistä ja juomista kuin ehtoollista, niin kahvioasiaa on syytä pohtia eri näkökulmista. Asia pitää päättää suuntaan tai toiseen ennen tilasuunnittelun alkua.

NÄKYVYYS

Moni mainitsi näkyvyyden, jota pilarit eteenpäin rajoittavat. Vasemmalla edessä näkyvyyttä alttarille rajoittaa myös saarnatuoli. Laskin kirkon pohjapiirroksesta katveeseen jäävien paikkojen määrät:

	näky	ei näy
liturgi alttarilla	138	144
saarnatuoliin	182	100
ei kumpaankaan	124	158

Numeroiden valossa näkyvyyden suhteen olisi hyvä tehdä jotain. Käytännössä ainut mahdollinen vaihtoehto taitaa olla pilareihin laitettavat näytöt.

SIIVOUSKOMERO

Tämän tilan tarpeesta ei liene suurta erimielisyyttä, mutta riittävä koko ja käytännöllinen sijainti pitää varmistaa.

MONITOIMITILA

Tällaista on esittänyt kaksi, joista toinen on työntekijä. Tarkoitetaanko yhdistettyä pienryhmätilaa ja morsiushuonetta vai mitä?

16. SIUNATUKSI LOPUKSI

Yksi vastaaja heittää haasteen seurakunnan vastuunkantajille: *”Ennen suunnittelun aloittamista tulisi kirkastaa ajatus siitä, mitä seurakunnan toiminnan toivotaan olevan seuraavina vuosikymmeninä, ja minkälaisia tiloja siihen tarvitaan.”*

LIITE 1

IRTAIMISTOON JA TOIMINTAMAHDOLLISUUKSIIN LIITTYVÄT TOIVEET

Kyselyssä annettiin myös vastauksia, jotka eivät suoraan liity kiinteistön remontointiin, mutta on hyvä dokumentoida jonnekin. Osa niistä koskee irtaimistohankintoja, osa pääsymahdollisuuksia tähän asti yleisöltä suljettuna olleisiin tiloihin.

IRTAIN

Uudet virsikirjat.

Lukemista kirkkoon. (alakouluikäinen)

Lainattavat lisäkuulokeet todella kuuroille, KOSKA kuurot ovat tulleet kirkkoon raamatun sanaa kuulemaan.

Hyvin tehdyt, uudet kirkkoaiheiset postikortit ja hyvä teline niille. Monet vieraani olisivat ostaneet kortteja jos niitä olisi ollut myytävänä. Itse voi olla vaikeaa ottaa kuvia isosta kirkosta ulkoa ja sisältä. Myös englanninkielisiä kirkkoesitteitä kaivataan. Niitä ei ole yhtään.

Edellisen kaivauksen 1967 kaivausraportti olisi myös mielenkiintoinen. Tämä Olavi Tapion kaivausselostus olisi syytä saada tutkittavaksi jo ennen remonttia, auttamaan suunnittelua.

Korporaaliliina (työntekijä)

Pöytiä (työntekijä)

PÄÄSYMAHDOLLISUUDET

Toivoisin, että tiekirkkovieraat saisivat nähdä myös sakastin ja sen kauniit kuvat.

Kirkon vintille ja alle olisi hieno päästä katsomaan. Oppaat voisivat saada mahdollisuuden viedä vieraita kuorista ylös, asehuoneesta ulkoiselle saarnatuolille ja sakastista kurkistamaan kirkon alle valvotusti, mutta kätevästi.

Helposti käyttöön otettavat tukevat tikkaat ullakolle johtavien portaiden ja asehuoneen ulkoisen saarnatuolin esittelyyn pari kertaa vuodessa, jotta tavallisetkin lautilalaiset ja muut kiinnostuneet saisivat tutustua tämän kansallisen aarteen saloihin.

Helposti järjestettävä kulku arkeologisesti kiinnostaville portaikoille kuorista ullakolle ja asehuoneen ulkoiselle saarnapaikalle, jota voitaisiin joskus myös käyttää saarnaamiseen, KOSKA kirkko on arkeologisesti merkittävä kohde, jota voitaisiin käyttää myös uusilla tavoilla.